

## ***Nefret Söylemi Bağlamında Haber Manipülasyonlarının Basın Etik İlkelerine Göre Değerlendirilmesi***

*Evaluation of News Manipulations in the Context of Hate Speech According to Press Ethics Principles*

**Metin KASIM**

*Prof. Dr. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, RTS ABD.*

[mkasim@comu.edu.tr](mailto:mkasim@comu.edu.tr)

<https://orcid.org/0000-0002-2420-0328>

Makale Başvuru Tarihi / Received: 19.05.2022

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 28.06.2022

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi

**Pınar CAN TUNÇ**

*Doktorant, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, MVKÇ.*

[pincantunc@gmail.com](mailto:pincantunc@gmail.com)

<https://orcid.org/0000-0002-2708-0261>

**Anahtar  
Kelimeler:**

*Nefret Söylemi,*

*Haber,*

*Manipülasyon*

*Basın Etiği.*

**ÖZET**

Demokratik toplumlarda ifade özgürlüğü olarak değerlendirilen fikrini açıklama hürriyeti zaman zaman başkalarının yaşam şekillerini, inançlarını, fikirlerini kınamak, çatışmacı bir şekilde eleştirmek ve nefret içeren söylemler geliştirmek amacıyla kullanılmaktadır. Dolayısıyla İfade özgürlüğü ile nefret söylemi arasındaki fark giderek yok olmaktadır. Nefret söylemi toplumun beraber yaşam pratiklerine, eşitlik adalet gibi kavramlarının da ihlalini beraberinde getirmektedir. Özellikle gelişen teknoloji ile daha fazla insana ulaşma imkanı sağlayan kitle iletişim araçları ile bu söylemler daha geniş kitlelere ulaşmaktadır. Yapılan yayınlar ve haberler güç odaklarının ya da gücü ele geçirmek isteyenlerin manipülasyonuna uğratılmakta ve toplumun huzurunu bozabilecek nefret söylemlerine dönüşmektedir. Aynı zamanda ideolojik söylemler geliştirilerek, haberlerin içeriği belli bir görüş bağlamında sunulmaktadır. Böylelikle haberler değerli bilgi durumundan uzaklaşıp kışkırtıcı bir özellik taşımaktadırlar. Bu durum da hem basın etik ilkelerine hem de bir habercinin sahip olması gereken davranışlara uymamaktadır. Bu çalışmada da nefret söylemi bağlamında haber manipülasyonunun, basın etik ilkeleri üzerinden değerlendirilmesi yapılmaktadır.

**ABSTRACT**

**Keywords:**

*Hate Speech,*

*News,*

*Manipulation,*

*Press Ethics*

The freedom of expression, which is considered as freedom of expression in democratic societies, is sometimes used to condemn the lifestyles, beliefs, and ideas of others, to criticize them in a confrontational way and to develop hateful discourses. Therefore, the difference between freedom of expression and hate speech is gradually disappearing. Hate speech brings with it the violation of the society's practices of living together and notions such as equality and justice. Especially with the mass media, which provides the opportunity to reach more people with the developing technology, these discourses reach wider masses. Broadcasts and news are manipulated by power groups or those who want to seize power and turn into hate speech that can disrupt the peace of the society. At the same time, ideological discourses are developed, and the content of the news is presented in the context of a certain view. Thus, news moves away from valuable information and has a provocative feature. This situation does not comply with both the ethical principles of the press and the behaviors that a journalist should have. In this study, news manipulation in the context of hate speech is evaluated through the ethical principles of the press.

## GİRİŞ

Günümüzde farklı fikirlerin, yaşam tarzlarının, inançların ve kültürlerin bir arada yaşayabilmesi için demokrasi önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Fikirlerini beyan etme hürriyeti demokrasinin gerçekleştirilmesi bağlamında önem arz etmektedir. Ancak, beyan edilen fikirler bir başka bireyin özgürlük alanına girebilmektedir. Geliştirilen söylemler, ifade özgürlüğünü aşıp bireylere karşı geliştirilen nefret söylemlerine dönüşebilmektedir.

Fikir çeşitliliğinin, çok kültürlülüğünün önünde bir engel olan nefret söylemi medya ile daha geniş kitlelere ulaşarak fikir özgürlüğünden ziyade basın meslek ilkelerinin dışında kalmakta dolayısıyla etik bir sorun haline dönüşmektedir. Nefret söylemi bağlamında kişilerin hak ve özgürlüklerini kısıtlayan söylemlerin geliştirilmesi durumunun yanında, haberlerin manipülasyonu ile de etik bir sorunu da karşımıza çıkartmaktadır. Basın Ahlak Yasasında “*Gazetenin veya gazetecinin şahsi veya taraf tutan kanaatlerine haberlerin metninde yer verilmez*” maddesinin aksine kitle iletişim araçlarında yapılan yayınlar, haberler, gazetelerin ve diğer medya kuruluşlarının ideolojik yaklaşımlarını yansıtmaması gerekliliğini vurgulamaktadır. Bazen ideolojik söylem ile bazen de ideolojik yaklaşımlar üzerinden haberler ve yayınlar manipülasyona uğratılmakta ve kitleleri kışkırtıcı, yönlendirici ve başkalarının özgürlük alanını yok edici içeriklere dönüşmektedir. Çalışmanın ilk bölümündeki literatür taramasında nefret söylemi, manipülasyon, haber, etik kavramları ele alınmaktadır. İkinci bölümde, medyanın önündeki etik sorunlar ve basın meslek ilkelerinden bahsedilmektedir. Üçüncü bölümde ise, Türkiye’deki gazeteler evreni üzerinden, Sözcü, Cumhuriyet, Yeni Akit ve Sabah gazeteleri örneklemelerinin söylem analizi yapılmaktadır. Sözü geçen gazetelerde verilen gündem ve siyaset haberlerinin nefret söylemi bağlamında manipülasyona uğratılıp uğratılmadığı soruları sorularak, basın etik ilkeleri bağlamında değerlendirilmektedir.

01 Nisan – 30 Nisan 2022 tarihleri arasındaki haberlerin incelendiği çalışmada toplamda 111 haber, başlıkları ve spotları üzerinden değerlendirilmektedir. Yöntem olarak nitel bir çalışma olup, nefret söylemi tanımları, basın ahlak yasası ve basın konseyi tarafından kabul edilen basın etik ilkeleri üzerinden haberler incelenmektedir.

### 1. Kavram Tanımları

#### 1.1. Nefret Söylemi

Farklı kültür, inanç ve yaşam tarzlarının bir arada bulunduğu toplumlarda, bireylerin ayrımcılığa uğramaması ve demokratik toplumun bir gereği olarak uzlaşmak için bireylerin nefret içeren ifadeler kullanmaması beklenmektedir (Weber, 2009:1). Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (AGİT Akt:Avcıoğlu, 2010:6) nefret suçunu şöyle tanımlamaktadır: “*Mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek veya hissedilen ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellikler taşıyan bir grupta gerçek ya da öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği, kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suçtur*”. Ancak insanlar ifade özgürlüğü kapsamında fikirlerini açıklama, yayınlama gibi birçok şekilde söyleme hakkına sahiptir. Sanat, bilim, medya gibi çok çeşitli alanlarda fikrini ifade etme hürriyeti, nefret söyleminin de tanımı zorlaştırmaktadır. Çünkü hangi ifadelerin nefreti temsil ettiği, hangi ifadelerin ceza kapsamına gireceği bilinmemektedir. Elbette bireyler aynı görüşlere sahip olmak zorunda değildir. Ancak bu farklılığı ifade ederken, başkalarının haklarına saygısızlığa ya da toplum düzenini bozma eylemine dönüştüğü zaman ifadeler, özgürlük bağlamından ayrılmakta, kişilerin hak ve hürriyetlerine saldırıya dönüşmektedir. Dolayısıyla toplumsal düzen bozulmakta ve bu durumda demokrasi ile bağdaşmamaktadır (Ozulu, 2014:19).

Nefret söyleminin kapsamı geniş olmakla birlikte temelinde önyargılar, ırkçılık, yabancı korkusu veya düşmanlığı, taraf tutma, ayrımcılık, cinsiyetçilik, kültürel kimlikler ve grup özellikleri gibi unsurlar bulunmaktadır (Avcıoğlu, 2010:7). Dolayısıyla her toplumun nefret söylemini karşılama biçimleri de farklılık göstermektedir. Söylemlerdeki ifadeler, sadece toplumun kültürlerine değil onların gelişmişlik düzeylerine de bağlıdır (Vardal, 2016:13). Bütün bu değişkenlerden dolayı nefret söylemini tanımlamak ve onu etkileyen durumları özetlemek zorlaşmaktadır. Ancak nefret söylemlerini 3 şekilde ifade ederek nasıl ortaya çıktığının genel bir özeti yapılmaktadır. Bunlar;

- 1) Irkçı nefretin veya başka bir deyişle kişilere veya gruplara yönelik nefretin belirli bir ırka ait olmaları nedeniyle kışkırtılması;
- 2) Dinsel nedenlerle nefretin kışkırtılması; inananlar ile inanmayanlar arasındaki ayrıma dayalı nefretin kışkırtılması da aynı kefeye konulabilir;

- 3) Avrupa Konseyi'nin Bakanlar Komitesi'nin "nefret söylemi" üzerine Tavsiye Kararı'nda kullanılan ifadelerle göre "saldırgan milliyetçilik ve etnik merkezilik şeklinde ifadesini bulan" hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret türlerinin kışkırtılması (Weber, 2009:4).

Van Dijk'a göre söylem ile eylemler arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Eylemlerin kontrol edilebilmesi için söylemlere dikkat etmek ve onları elde tutmak gerekmektedir (Van Dijk'dan Akt: Dondurucu ve Uluçay 2015:1058). Bu elde tutulan egemen söylem ile geliştirilen ayrımcılık, egemen grupların medyayı kullanması ile sinema, televizyon gazetelerdeki yayınlarda kendine yer bulmaktadır (Çınar 2013: 5). Medyanın kitlelere ulaşabilme becerisi ile söylemler topluma sık aralıklarla verilmekte böylelikle kamuoyunun huzurunu bozan bir duruma dönüşmektedir. Medyada oluşan söylemler, sosyal kültürel gelenek ve göreneklerin farklılıklarından da üretilip, kitlelere verilmektedir. Örneğin ilk nefret söyleminin medyada kullanımı 1986 yılında Amerikalı bir grup gencin, ırkçılık kavramına dayanan, Afro-Amerikalı bir gence saldırdıkları haberdır (Taş, 2017: 61). ABD'deki bu toplumsal farklar, dönemin kitle iletişim araçlarının etkisiyle birlikte, artık eyleme dönüşmeyi bekleyen ifadeleri göstermektedir. Medyadaki söylemler, toplumda söz sahibi olanlar ile medya sahiplerinin ve çalışanlarının yani eşik bekçileri ile kurdukları ilişkileri yayınlara yansıtmaktadırlar. Bazı durumlarda söylemler nefrete dönüşmekte, söylem ve ideoloji "biz" ve "öteki" gibi kavramları oluşturmaktadır. Toplumdaki "öteki" algısı şiddeti ve nefreti kışkırtmaktadır (Ozulu, 2014:23).

Teknolojik gelişmelerle birlikte toplum egemen söylemlere daha fazla maruz bırakılmaktadır. Bu egemen söylemlerin öteki - diğeri gibi kışkırtıcı, ayrıştırıcı tutumları toplumdaki düzeni bozmaktadır. Bu bağlamda nefret söylemini iyi tanımlamak, nelerin nefret suçu kapsamına girdiğini belirlemek gerekmektedir.

### 1.2. Manipülasyon Kavramı

Manipülasyon terimi Fransızca "yönlendirme", seçme, ekleme ve çıkarma yoluyla bilgileri değiştirme", "varlıkları yapıcı, açıklayıcı ve yararlı bir biçimde kullanma" anlamlarına gelmektedir (Sakin, 2016:38). Manipülasyon için kullanılacak en genel tanım, bir verinin niyet doğrultusunda gösterilmek istenen amaca uygun biçimde yeniden düzenlenerek ortaya konup herhangi bir şeyin inandırıcılığını artırmak için yapılan yanıltıcı bir yöntemdir (Atan vd, 2017:2) Temelde manipülasyonun psikolojide kullanılan bir terimdir. Bireylerin birbirini etkisi altına almak ve istekleri dışında davranmaya zorlamak için yaptıkları kasıtlı eylemler olarak karşımıza çıkmaktadır (Yılmaz, 2018:450). Manipülasyon her ne kadar davranış bilimleri kapsamına girse de bilimsel bağlamda kullanım alanları oldukça fazladır. Sosyal bilimler bağlamında manipülasyon, toplumdaki gücü elinde bulunduran ya da bu güce sahip olmak isteyenlerin toplumu kendi ideolojileri doğrultusunda yönlendirmeye, biçimlendirmeye çalıştıkları davranışları uygulayamaya yönelik eylemler olarak tanımlanabilmektedir (Güler, 2018:76). İletişim bilimlerinde ise manipülasyonun çıkar için yönlendirme" anlamı ile bütünleştiği görülmektedir (Korkmaz, 2014 28). Günümüzdeki toplumların en etkili baskı yöntemi manipülasyondur (Yılmaz, 2013 245). Bunun temel nedeni insan haklarının ve demokrasinin giderek yaygınlaşmasıdır. Schiller'e göre yarı uyanmış, bireysel özgürlüğü ön planda tutulmuş demokratik toplumların fikirlerini zor kullanmadan değiştirebilme becerisi manipülasyon ile gerçekleşebilmektedir (Güler 2018:78). Özellikle küreselleşme ile değişen toplumsal formlar, teknolojik gelişmeler, bilgi ve kültürün etkileşimini giderek artırmaktadır. Böylelikle kitle toplumu oluşmakta, iletişim hızlı ve kolay bir hale dönüşmektedir (Tekke ve Lale, 2021:47). İşte tam bu noktada medya ortak deneyimler yaratarak, kültürel kodlar verip toplumun, standart davranışlar sergilemesine yol açmaktadır (Avcıoğlu, 2013:31). Böylece toplum medya sayesinde gönüllü olarak rızayı üretmekte ve devletin-sermayenin ideolojisine boyun eğmektedir (Kahraman, 2014:47).

### 1.3. Haber Kavramı

Geçmişten günümüze, "bilme", "haber alma" isteği, üzerine birçok görüş ileri sürülmüştür. Haber soruları literatürde çoğu kez tanımlanmaya çalışılmış ancak hala üzerinde görüş birliğine varılacak evrensel bir tanıma ulaşılmamıştır (Tokgöz 1981, 54). Bu çabalar haberle ilişkilendirilen kavramları da ortaya çıkartmıştır. Bunlardan biri olan "ilginç" kavramı ile haber ilginç ve dikkat çekici enformasyon olarak nitelendirilmektedir. Örneğin bir köpeğin insanı ısırması değil, bir insanın köpeği ısırması haberi daha ilginç yapmaktadır (Gönenç, 2002:78). Bu duruma haber olay ilişkisi de denilmektedir.

Başka tanımlarda ise haber kavramı "değer" olarak tartışılmaktadır. Aslında haberi değer olarak tartışan ve bunu literatüre kazandıran Walter Lippmandır. Ona göre gazeteciler haber yapmayı düşündükleri olaylara bakışını analiz ederken "haber değeri/news value" tanımlamasını kullanmaktadır (Küçüközyiğit, 2016:87). Medyada eşik bekçilerinin önlerine gelen enformasyondan hangisinin haber üretim sistemine alınacağına karar vermelerine

yardımcı olan ölçütlere haber değeri denir (Atmaca, 2009:11). Aslında literatürdeki değer tanımıyla neyin haber olma değerini taşıdığı sorgulanmaktadır. Haber değeri kavramını teorileştiren Johan Galtung ve Mari Hombøe Ruge göre, haberi oluşturan olayların hangi ölçütlerle belirlenmesi gerektiğini bilmek gerekmektedir. Bütün olayların zaman ve kapasite yetersizliğinden dolayı haber yapılması mümkün değildir. Dolayısıyla haberler arasında bir seçim yapmak gerekmektedir (Erdoğan, 2006:54). Bir haberin haber değeri taşıyabilmesi için şu aşamalardan geçmesi gerekmektedir. Frekans, yoğunluk, eşik değeri, açıklık, anlamlılık, uyumluluk, sıra dışılık, devamlılık, yayın kompozisyonuna uygunluk, elit uluslarla ilişkili olmak, elit insanlarla/kesimlerle ilişkili olmak, bireye dair olmak ve olumsuzluktur (Küçüközyiğit, 2016:87). Aslında bu aşamalar haberi bir üretim süreci haline getirmektedir. Dolayısıyla burada belli ilkeler ön planda tutularak haber değeri taşıyan bilgiler toplanmaktadır. Neyin haber değeri taşıyacağı konusu da değerler, ideolojiler, öğretiler, tutum ve davranışlar gibi toplumsal dinamiklerle belirlenmektedir (Erdoğan, 2006:53). Sonuçta haberi, kitle iletişim araçları kullanılarak verilen toplum için bir değeri ya da bir durumu bildiren bilgi olarak kısaca tanımlayabiliriz.

Haberin kaynağı ise bizzat toplumun kendisidir. Yaşanılan toplum ile ilgili bilgi alma isteği haber kavramının önemini giderek artırmaktadır. Toplumsal pratiklerinde etkisiyle birlikte neyin haber değeri taşıyıp taşımadığı tartışması, haberde aranması gereken bazı özellikleri ya da haber ilkelerini ortaya çıkartmaktadır. Basın meslek ilkeleri çerçevesinde haberin kutsallığı ve haberin nesnellığı gibi önemli iki kavram karşımıza çıkmaktadır (Yüksel, 2002:95). Haberin nasıl aktarılması ve ne olması gerektiği tartışmalarında haberin nesnellik özelliği ile haberin niteliği tarif edilmektedir. Nesnellik ile haberi oluşturan gazeteci tarafsız, duygularından arınmış ve habere kesinlik kazandırmış olmalıdır. Kaynak kullanımı ön planda tutulup, yoruma açık söylemlerden kaçınmak gerekmektedir (Şeker, 2003:101).

Haberde nesnellik için üç ilke öne çıkmaktadır (Yüksel, 2002:95):

- 1) Haberde kaynak gösterilmesi gerektiğine işaret eden nitelik ilkesi
- 2) Haberlerde karşıt görüşlerin bulunup bulunmadığını ya da bu iddia üzerine zor durumda kalacak tarafın savunmalarına yer verilmesine işaret eden denge ilkesi.
- 3) İddia sahiplerine ve karşıt görüşlere aynı oranda yer verilmesine işaret eden eşit alan ve zaman ilkesi.

Sayılan ilkeler aslında habercilerin taşıması gereken ilkeleri de özetlemektedir. Literatürdeki ilk haber değeri kavramı temelde toplum dinamiklerini dikkate alırken zamanla habercilerin haberin niteliğini belirleyen ilkelere sahip olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. En temel habercilik ilkesi 5N – 1K yöntemidir. Tokgöz haberciliğin temel ilkelerini zamanlılık, yakınlık, sonuç, önemlilik ve ilgi çekicilik bağlamında değerlendirerek aslında temelde haberin değerini de oluşturan habercilerdir fikrini savunmaktadır. Tokgöz'e göre haberi hazırlayanlar haber değeri için bu 5 temel ilkenin yanında başka ilkeler de belirleyebilirler. Bunların arasında, anlaşmazlık, kuşku gariplik, duygulara yönelme, yenilik, şimdi olması, tazelik özellikleri taşıması, en geç olması, yeni ortaya çıkması (orijinallik) yer almaktadır (Tokgöz, 1981:63).

#### 1.4. Etik Kavramı

Etik kavramı, Yunaca ethos'dan gelmektedir. Anlamı “bir bireyin kaldığı yer”, “ikamet ettiği ev”, “memleket” anlamına gelmektedir (İğdelipınar, 2013:11). Türk Dil Kurumu tarafından etik iki şekilde tanımlanmaktadır. İlki töre bilimi diğeri de çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünüdür. Literatürde ise etik, yazılı olmayan ancak bireylerin uyması gereken davranışları oluşturan ve yapılmadığı takdirde toplumda dışlanmayla sonuçlanan kurallar olarak görülmektedir. Aslında etik ahlaki davranışların konu alındığı felsefi bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ahlak ve etik kavramları birlikte kullanılan kavramlardır. Ancak ahlak yanlış – doğru, iyi kötü, erdem ve kusur ile davranışlarının sonuçlarını değerlendirmektedir. Etik ise, takınılan ahlaki tutumların ardında yatan yargıları ele almaktadır (Aydın, 2021:4). Bir başka deyişle Etik, ahlak üzerinde düşünebilme etkinliğidir. İnsanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, normları, kuralları, iyi-kötü ve doğru-yanlış gibi durumları ahlaksal açıdan araştıran bir felsefe dalıdır, ahlak felsefesidir (İğdelipınar, 2013:13). Ahlak, etiğin araştırma konusudur yani etiğin görevi ahlaki incelemektir. Etik, ahlaki inceleyen bir felsefe disiplini (Olçay vd 2018:3). Etik ile ilgili karşımıza ana sorunsallarının temelini oluşturan bazı sorular çıkmaktadır.

- 1) Ahlakın dayanakları nelerdir: Neden insanlar bir davranışı doğru ve diğerini yanlış, birini yapılabılır diğerini yapılmaması gerekir diye düşünmektedir? Ahlaksal önsezilerimizin kaynağı nedir?
- 2) Ahlaksal önsezilerimizi sistematik olarak haklı çıkartabilir miyiz? Hangi eylemler gerçekte doğru, yanlış ve izin verilebilir; onların doğru veya yanlış olduğunu nasıl biliyoruz?
- 3) Ahlak kodları/kuralları nesnel mi yoksa görece mi?
- 4) Ahlakın dili nasıl çalışır? Örneğin, doğru ve yanlış gibi kelimeler ne anlama gelir?

(Erdoğan, 2006:6).

Etik yaşadığımız toplum içinde yazılı olmayan ancak uyulması beklenen kuralları ifade etmektedir ve herkes için uygulanabilmektedir. Bireyin toplum içinde bireysel olarak uymak zorunda olduğu etik kurallar dışında mesleki etik kuralları da vardır. İş yaşamındaki yasaları, toplumsal sorumluluk ilkelerini ve paydaşlar ile olan ilişkileri içerdiği belirtilmekte; kavram, insanlara karşı adil olunması ve işletme hakkında iyi duygular yaratacak şekilde hareket edilmesi olarak ifade edilmektedir (İğdelipınar, 2013:13). Bu çalışmada da meslek etiği bağlamında medya ve etik konusu irdelenecektir.

## 2. Medya’da Etiğin Önündeki Sorunlar ve Basın Etik İlkeleri

Güçler ayrılığı ilkesi ile demokrasilerde yasama, yürütme ve yargı birbirinden kesin bir şekilde ayrılmaktadır. 17. yüzyıldan başlayarak yazılı basın alanında meydana gelen gelişmeler daha sonraları basının 4. güç olarak kabul edilmesiyle sonuçlanmıştır (Gezgin, 2001:165). Güçler ayrılığı ile demokratik toplumlarda devletin her unsurunun kendi işlevlerini yerine getirmesi beklenmektedir. Dolayısıyla, güçlerin özerkliği sağlanmaktadır. Aksine bu durum gerçekleşmezse demokrasinin işlevi zayıflamaktadır (Çınar, 2019:91). Medyanın dördüncü kuvvet olarak özerk bir yapıya bürünmesi sadece etik konusunda değil demokrasinin de bir gereği olarak görülmektedir. Medya, kamuoyuna karşı olan bu sorumluluğunda, iktidarı, devlet kurumlarının ve diğer birçok kuruluşların faaliyetlerini halk adına denetleme ve eleştirme gibi önemli görevlere sahiptir (Gezgin, 2001:165). Ancak özellikle etik bağlamında değerlendirildiğinde medyanın, iktidar sahipleri ile olan ilişkisi ve her iki kurumunda amaçları ve hedefleri doğrultusunda birbirini etkilemesi durumu ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bu durum aslında demokratik toplumlarda “propaganda” ya da “manipülasyon” kavramlarını da dönüştürerek “haber yönetimi” ya da “siyasi pazarlama” terimlerini ortaya çıkartmıştır (Heywood, 2006:302). Günümüzde kitle iletişim araçlarının siyasetle olan ilişkisi medyayı hali hazırda etik dışı bir konuma getirmektedir.

Etik aslında gönüllülük içeren bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak medyanın ekonomik bir yapı içerisinde yer alıp, çalışanların Baskıcı ücret politikaları altında olan veya medya sahipliğinin öznel çıkarlarını savunduğu bir etik dışı duruma dönüşmektedir (Erdoğan, 2006:11). Medyanın ekonomik politikası olarak değerlendirilen bu konu demokrasinin gerçekleşebilmesinin önünde bir engel oluşturmaktadır. Nihayetinde medyanın, ideolojik ve ekonomi politik yaklaşımı ile sadece yayınların hazırlanması sürecine odaklanılmaktadır. İzleyici yok sayılmaktadır (Akgün, 2017: 34). Chomsky’e göre medya sahiplerinin çıkarları ve reklam verenlerin hassasiyetleri, iktidar ilişkileri, yasal dayanaklar ile gazetecilerin baskı altına alınması ve rekabet medyanın payına düşen ve demokrasiyi alt üst eden durumlardır (Heywood, 2006:298). Aynı zamanda medya sahiplerinin oluşturduğu tekelcilik de etik arayışlarına engel oluşturan önemli faktörler arasında sayılmaktadır. Artık medya, devletin yetki alanından çıkmış ve sermayenin tek eline geçerek rekabet ortamına girmiştir (Güngör,2011:144). Böylelikle günümüzdeki medya nicelik üzerine yani reyting ya da tiraj kaygısı ile hareket etmektedir. Ancak etik nitel bir kavramdır. Medya satamayacağı farklı sesleri kısarak tek ses olarak reyting ve tiraj kaygısını öne çıkartmaktadır. Medya tek sesli olduğu için de etik değildir (Demir, 2011:248). Tek sesliliğin yanı sıra medyadaki etik sorunlarla ilgili Erdoğan “doğruluk; nesnellik, yansızlık ve denge; doğru temsil, uyduru, gündem saptırma (haber olmayan haberler verme, haber düzenleme gibi), gerçeklik; kaynakların dürüstlüğü, geçerliliği ve uygunluğu; aynı görüntüyü durmadan tekrar tekrar sunma; “biraz sonra” gibi oltalarla kandırma, ortak ve olası çıkar bağı olan güçlerle iyi ilişkiler kurup onları iyi temsil etmek, yasal haklara, kişi haklarına uymamak” gibi sorunlardan bahsetmektedir (Erdoğan, 2006:23).

Medyanın çoğulculuktan uzak sadece nicelik olarak devam ettirdiği davranışlar ve rekabet ortamıyla giderek etik dışı bir hal almıştır. Özellikle dördüncü kuvvet olarak adlandırılması ile demokrasinin unsurlarından biri konumundadır. Bu nedenle siyaset medya ilişkisinden ve medyanın kendisinden kaynaklanan engellerden kurtulması gerekmektedir. Bir başka deyişle medya hem özgür olmalıdır hem de başka amaçlar için özgürlüğünü istismar etmemelidir (Demir, 2006:64). Dolayısıyla ortaya çıkan çoğulcu görüş, medyanın denetimi üzerine kuruludur. Hem ona özgürlük sunduğunu iddia eder hem de kamuoyunun bilgilendirmesi sağlar. Bu modelde çok çeşitli siyasi fikirler kendine bir alan bulduğunu iddia etmektedir (Heywood, 2006:296). Bir başka etik çalışması da Theodore Peterson, 1956’da “toplumsal sorumluluk kuramı” ile tartışılmıştır. Bu kurama göre medya özerk olmalı ve kendi kurallarını belirlemelidir. İçinde bulunduğu toplumun pratiklerini iyi bilmeli ve herkesin görüşünü yansıtacak çoğulcu bir yaklaşım sergilemelidir. Habercilik ilkelerine uymalıdır ve kültür sanatın yayılmasında da eğitici bir rol oynamalıdır (Demir, 2006:66). Genel anlamda doğruluk, haber ilkelerine bağlılık, özerklik ve çoğulcu yaklaşım ile medyanın etik sorunlarının çözüleceği düşünülmüştür. Bivins ise 1993’te gazeteciler için üç maddelik bir çözüm sunmuştur. Habercilik alanında etik ilkelerin belirlenmesi. Kamuoyuna sunulacak haberin etik açıdan değerlendirilmesi. Bu değerlendirme sonucunda doğru haber yapılması: Haber ancak bu aşamalardan başarıyla geçmişse kamuoyuna sunulmalıdır (Bivins Akt: Erol, 2009:43).

Medya etiğiyle ilgili çözüm olarak, ABD’de “News Councils” örgütlenmesi karşımıza çıkmaktadır. Ancak ABD’de haber örgütlerinden destek bulamadıkları için, başarısız olmuşlardır (Erdoğan, 2006:24). Avrupa’da kurulan Avrupa Gazeteciler Federasyonu (EFJ) ise;

- 1) Dijital ve sosyal medyada yüksek gazetecilik standartlarına ulaşmak için özdenetim ve etik değerler ve basın konseyleri gibi organlar teşvik edilmeli; ·
- 2) Toplumun tüm kesimlerinden katılım sağlayarak medya içeriğindeki çeşitliliği arttırmaya yönelik girişimler desteklenmeli;
- 3) Baskın platformlarda paylaşılan içeriklerin şeffaflığını sağlamak için açık, net bir politika ve yasal çerçeve oluşturulmalı; kaynak şeffaflığı göstergeleri, etkili kişiye dönük düzenlemeler gibi maddeleri sunarak Etik gazetecilik anlayışının benimsenmesi gerektiğini açıklamıştır (Europe Journalist, 2022).

Dünyada saydığımız fikirler konuşulurken ülkemizde de benzer özdenetim mekanizmalarının kurulma çalışmaları yaşanmıştır. Türkiye’deki bazı gazeteciler bir araya gelip medyada meslek etiği bağlamında kararlar almıştır. 1961 yılında kurulan Basın İlan Kurumu gazete ve dergileri, dönemsel veya şikâyete bağlı olarak mevzuat ve Basın Ahlak Esasları kapsamında denetlenmektedir. Alınan kararlar şu şekildedir.

- 1) *Gazetecilik mesleğinin ahlaka aykırı amaç ve yararlarla alet etmek ve kamu yararına zarar verici bir şekilde kullanmak.*
- 2) *Müstehcen kelimeler kullanmak*
- 3) *Galiz (argo, kaba ve çirkin sözler) kelimeler kullanmak*
- 4) *Şeref ve haysiyete karşı haksız yayın yapmak*
- 5) *Kamu yararı gözetilmediği durumlarda kişilerin özel hayatlarının teşhir etmek.*
- 6) *İftira ve isnatta bulunmak*
- 7) *Dini istismar etmek,*
- 8) *Gerçeklerden maksatlı olarak ayrılmak,*
- 9) *Kişisel kanaat ve görüşlere haberlerin metninde yer vermek,*
- 10) *Kamu yararı gözetilmeden mahrem yayınlar yapmak*
- 11) *Haber başlıklarında haberin ihtiva ettiği konuları tahrif etmek (Başkurt’dan Akt: Şimşek, 2001:298 ).*

Ayrıca 2004 yılında Basın Kanunu kabul edilmiştir ve ilk maddesindeki kanunun amacı şu şekildedir: Madde1: Bu Kanunun amacı, basın özgürlüğünü ve bu özgürlüğün kullanımını düzenlemektir. Bu Kanun basılmış eserlerin basımı ve yayımını kapsar (5187 Sayılı Basın Kanunu).

*“Madde 1 – Bir kamu hizmeti olan gazetecilik, kişisel veya ahlâka aykırı amaç ve çıkarlara âlet edilemez ve kamu yararına aykırı bir şekilde kullanılamaz. Haberlerde ve olayların yorumunda gerçeklerden saptırma, çarpıtma veya kısaltma yoluyla amaçlı olarak ayrılamaz. Doğruluğu kuşku uyandırabilen ve araştırılması gazetecilik imkânları içinde bulunan haberler, araştırılıp doğruluğuna emin olunmadan yayımlanamaz. Bu hizmetin görülmesinde aşağıdaki Basın Ahlâk Esasları’na uyulur Gazetenin veya gazetecinin şahsi veya taraf tutan kanaatlerine haberlerin metninde yer verilmez (a.)*

Medya’nın demokratik işlevlerinin yanı sıra kamuoyunu çıkarlarını korumak, güç odaklarına karşı denetim sağlamak ve bilgilendirmek gibi işlevleri bulunmaktadır. Demokrasi savunucuları tarafından da sık sık basın özgürlüğünün demokratik toplumların diğer sosyal sistemlere olan üstünlüğünün belirgin özelliklerinden biri olduğu ifade edilmektedir (Kellner, 2011:79). Ancak basın özgürlüğünden bahsedilirken kendi özdenetimini de yapmak durumundadır. Türkiye’de bir başka özdenetim mekanizması da Basın Konseyi’nin belirlemiş olduğu basın meslek ilkeleridir (Basın Konseyi, 2022).

1. *Yayınlarda hiç kimse; ırkı, cinsiyeti, yaşı, sağlığı, bedensel özrü, sosyal düzeyi ve dini inançları nedeniyle kınanamaz, aşağılanamaz.*
2. *Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı; genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı yayın yapılamaz.*
3. *Kamusal bir görev olan gazetecilik ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez. Gazeteci halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme hakkını gözetir.*
4. *Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez.*
5. *Kişilerin özel yaşamı, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında, yayın konusu olamaz.*
6. *Soruşturulması gazetecilik olanakları içinde bulunan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olmaksızın yayımlanamaz.*

7. Saklı kalması kaydıyla verilen bilgiler, kamu yararı gerektirmedikçe yayınlanamaz.
8. Bir basın organının dağıtım süreci tamamlanmadan o basın organının özel çabalarla gerçekleştirdiği ürün, bir başka basın organı tarafından kendi ürünüymiş gibi kamuoyuna sunulamaz. Yayınlarda intihale başvurulamaz.
9. Suçlu olduğu yargı kararıyla belirlenmedikçe hiç kimse “suçlu” ilan edilemez.
10. Yasaların suç saydığı eylemler, gerçek olduğuna inandırıcı makul nedenler bulunmadıkça kimseye atfedilemez.
11. Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korur. Kaynağın kamuoyunu kişisel, siyasi ekonomik vb. nedenlerle yanıltmayı amaçladığı haller bunun dışındadır.
12. Gazeteci görevini, taşıdığı sıfatın saygınlığına gölge düşürebilecek yöntem ve tutumlarla yapmaktan sakınır.
13. Gazeteci, şiddet, nefret, zorbalık ve ayrımcılığı özendirici, insani değerleri incitici yayın yapamaz.
14. İlan ve reklam niteliğindeki yayınların bu nitelikleri, tereddüde yer bırakmayacak şekilde belirtilir.
15. Yayın tarihi için konan zaman kaydına saygı gösterilir.
16. Basın organları, yanlış yayınlardan kaynaklanan cevap ve tekzip hakkına saygı duyarlar.

### 3. Nefret Söylemi Bağlamında Haber Manipülasyonlarının Basın Etik İlkelerine Göre Değerlendirmesi

Günümüzde, haberler ve yayınlar manipülasyona uğratılmakta ve kitleleri kışkırtıcı, yönlendirici ve başkalarının özgürlük alanına zarar verici söylemlere dönüşmektedir. Bu durum da medyadaki etik kuralların ihlalini ortaya çıkartmaktadır. İfade ve basın özgürlüğü ile hareketle yayın yapan gazeteler çoğulcu yaklaşımının terk edilmesiyle birlikte farklı fikir ve yaşam şekillerini ötekileştirerek başka fikre, yaşam şekline, ideolojiye karşı nefret söylemlerini karşımıza çıkartmaktadır. Bu çalışmada da haberlerin nefret söylemi ile manipülasyon uğratılması ile etik ihlallerin ortaya çıkartılması amacıyla Türkiye’de yayın yapan Yeni Akit, Sözcü, Sabah, Cumhuriyet gazeteleri seçilmiştir. Araştırmanın ilk aşamasında kıstas olarak belirlenen tiraj ile, Türkiye’nin en yüksek tirajlı gazeteleri olan Hürriyet, Sabah ve Sözcü gazeteleri seçilmiştir. Ancak Hürriyet gazetesinin haber içeriklerinde nefret söylemi bağlamında manipülasyona rastlanmamaktadır. Bu nedenle çalışmadan Hürriyet gazetesi çıkartılmıştır. Sonuç olarak çalışmanın örnekleme olarak seçilen gazeteler ideolojik olarak birbirine zıt olduğu düşünülen 4 gazete üzerinden yapılmıştır.

#### 3.1. Araştırmaya Konu Olan Gazeteler (Yeni Akit, Sözcü, Sabah, Cumhuriyet)

##### 3.1.1. Yeni Akit Gazetesi

Türkiye’de yayımlanan İslamcı ve sosyal muhafazakâr ulusal günlük gazetedir. İlk defa 12 Eylül 1993’te Beklenen Vakit adıyla çıkmıştır, daha sonra ismini Akit olarak değiştirmiştir ve 5 Aralık 2001’de Anadolu’da Vakit adını almıştır (Wikipedia (a), 2022)

##### 3.1.2. Cumhuriyet Gazetesi

7 Mayıs 1924 tarihinde kurulan, Türkiye’de yayımlanan günlük bir gazetedir. Seküler, Atatürkçü bir gazete olarak kendini tanımlamaktadır (Wikipedia (b), 2022)

##### 3.1.3. Sabah Gazetesi

Sabah, Türkiye’de 22 Nisan 1985’te yayımlanmaya başlanan günlük gazetedir. Merkez sağ ve muhafazakâr olarak kendini konumlandıran gazete 179.341 tirajla en fazla satış yapan 2. gazetedir (Wikipedia (c), 2022).

##### 3.1.4. Sözcü Gazetesi

Haziran 2007’de, daha önceden Doğan Yayın Holding bünyesinde yayın yapan Gözcü gazetesinin Nisan 2007’de kapanmasından sonra, isim haklarının alınmasıyla yayına başladı. Burak Akbay tarafından kurulan gazete, 8 Mayıs 2016 tarihi itibarıyla, günlük ortalama 288.649 adet tirajı ile Hürriyet, Sabah ve Posta gazetelerinin ardından en çok tiraj yapan dördüncü gazetedir (Wikipedia (d), 2022).

### 3.2. Araştırmanın Amacı, Hipotezi, Yöntemi ve Bulguları

Çalışmada, Türkiye’deki gazeteler evreni üzerinden, Sözcü, Cumhuriyet, Yeni Akit ve Sabah gazeteleri örneklemleri incelenmiştir. Sözü geçen gazetelerde verilen gündem haberlerinin hem nefret söylemi bağlamında hem de gazetelerin taşıdıkları ideolojiler bağlamında manipülasyona uğratıldığı düşünülerek, etik ilkelerinin terk edildiğini ortaya çıkartmak amacıyla hazırlanmıştır.

Medyada içerikler ideolojik yaklaşımlar üzerinden manipülasyona uğratılmakta ve kitleleri kışkırtıcı, yönlendirici ve başkalarının özgürlük alanını yok edici içeriklere dönüşmektedir. Bu varsayımdan yola çıkarak çalışmanın hipotezleri şu şekildedir;

- H1. Yayın içeriklerinde nefret söylemi bulunmaktadır.
- H2. Nefret söylemi içeren yayınlar manipülasyona uğratılmaktadır.
- H3. Yayın içerikleri hazırlanırken basın meslek ilkeleri ihlal edilmektedir.

Yöntem olarak nitel bir çalışma olup, metinlerin başlıkların ve spotların söylem analizi yapılmaktadır. Yapılan çalışmada AGİT’in nefret söylemi tanımı ile gazetelerdeki nefret söylemi irdelenmiştir. Tanım şu şekildedir; “Mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek veya hissedilen ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellikler taşıyan bir grupla gerçek ya da öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği, kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suçtur”. Ayrıca 1961 yılında Basın İlan Kurumu tarafından ilan edilen basın mensuplarına yasaklı olan davranışlar ve Basın Konseyi tarafından kabul edilen, basın etik ilkelerine göre değerlendirilmektedir. Etik konusu ile ilgili 01 Nisan – 30 Nisan 2022 tarihleri arasındaki haberlerin incelendiği çalışmada toplamda 111 haber değerlendirilmiştir.

**Tablo -1: Haber Sayıları**

GAZETE	HABER SAYISI
Yeni Akit	29
Sözcü	30
Sabah	20
Cumhuriyet	30

İlk bulgular; Cumhuriyet gazetesi 30 haber, Sabah gazetesi 20 haber Sözcü gazetesi 30 haber, Yeni akit gazetesi 29 haber şeklindedir.

#### 3.2.1. Yeni Akit Gazetesinin Bulguları

Yeni Akit gazetesinin 01 – 30 Nisan 2022 tarihleri arasında 30 gündem ve siyaset haberinin incelendiği çalışmada, AGİT’in “*Mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek veya hissedilen ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellikler taşıyan bir grupla gerçek ya da öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği, kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suçtur*” yapmış olduğu tanımdan da yola çıkarak **Tablo – 2: Yeni Akit Gazetesinin Haber Başlıkları ve Spotlarında** yer alan verilerde bazı haberlerde nefret söylemi içeren haberlere rastlanılmıştır.

**Tablo – 2: Yeni Akit Gazetesinin Haber Başlıkları ve Spotları**

Haber no	HABER BAŞLIĞI	TARİHİ	SPOT
1.	Bu haberi alıp Recep İvedik’in suratına yapıştırın! Popçu parçası tecavüzcü çıktı	01.04.2022	Popçu parçası Kurtuluş Kuş, konser için geldiği Aydın’da, bir genç kıza tecavüz ettiği haberleriyle gündeme geldi. Kuş’un rezilliği “Sanatla uğraşan insandan zarar gelmez” iddiasında bulunan sözde 'komedyen' Şahan Gökbakar’ı akıllara getirdi.
2.	Nankörler! Türkiye'ye yapmadığını, Avrupa'ya yaptı	04.04.2022	Akit TV’de Murat Alan’ın sunumu ve Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu’nun yorumlarıyla



			yayınlanan Manşetlerin Dili programında, Birgün gazetesinin çifte standartına dikkat çekildi.
3.	Uyan da balığa gidelim Kemal! Erdoğan'ın adaylığından haberi yok	09.04.2022	PKK'nın siyasi uzantısı HDP'nin büyük ortağı CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, kendisine yöneltilen adaylık sorusuna güldüren bir cevap verdi. Kılıçdaroğlu, 'Niye hep bana bunu soruyorsunuz, Erdoğan da adayını açıklamadı' dedi.
4.	Muhalef olacağım diye muhallebi olan organizmalar	13.04.2022	Esra Elönü, "Muhalef olacağım diye muhallebi olan organizmalar yağıyor üstümüze. Öyle bayat sebeplerle yağıyorlar ki tazeliğini koruyan sadece sefaletleri" dediği yazısında, market arabası sürecektir ehliyetleri olmamasına rağmen "liyakat da liyakat" diye tutturarak zevata ayar verdi.
5.	Bir Tokat Kemal'e Bir Tokat Türkere	14.04.2022	CHP'li Kuşadası Belediyesi'nin ihalede usulsüzlük yaptığını ihbar eden gazeteci-yazar Ergün Poyraz, saldırısını AK Parti'ye yıkmaya çalışanlara tokat niteliğinde bir yazı yazan Ahmet Hakan, Hakan "Artık saldırganın kimliğine bakarak mı tavır alıyoruz alçak saldırılara karşı? Kanıksadık mı bunu?" diye sordu.
6.	Hangi kafayla yazıyorsun? Fatih Altaylı çelişkinin kralına imza attı	14.04.2022	Küfürbaz yazar Fatih Altaylı, Habertürk'teki bugünkü yazısında adeta beyin yaktı. Suriyeli göçmenlerin, eleştirilen hareketler yaptıklarında sınır dışı edilmesi konusunu yazan Altaylı, "Olayların üstü örtülüyor" derken, yazının devamında ise, "Göçmenleri vatandaşlığa almayalım, devlet gerekli hallerde kulaklarından tutup dışarı atabiliyorlar, bunların suça iştirak etmiş olanlarını. Bu durum hiç yoktan iyi bir güvence." dedi.
7.	Hayırdır Şahan korktun mu? Nefret kustu, onlara gelince sustu!	15.04.2022	Solak kesimin borazanlığına soyunarak üzerine vazife olmayan her konuya dalan Şahan Gökbakar, bu kez Türkiye'ye sığınan mazlumları hedef aldı. Suriyelileri, Afganistanlıları ve Pakistanlıları hedef alan Gökbakar, Ukraynalılara sesini çıkarmadı.
8.	4 yıl sonra aynı terane! Temel Bey Veli'nin izinde	15.04.2022	CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba'nın 2018 genel seçimleri öncesi yapmaya çalıştığı algı operasyonuna şimdi de Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu girişti. Karamollaoğlu, katıldığı bir televizyon programında yaptığı açıklamada "Şu an seçim olsa AK Parti kazanamaz" diyerek algı operasyonu yapmaya çalıştı.
9.	Ahlaksız Levent Gültekin'e, Ali İhsan Karahasanoğlu'ndan hodri meydan!	17.04.2022	CHP'nin yarı resmi yayın organı Halk TV'nin yorumcusu Levent Gültekin, yeni çıkarttığı kitabında mesnetsiz iddialarla Akit'i hedef aldı. Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu, Gültekin'e çok sert cevap vererek "hodri meydan" dedi.
10.	Fondaş medyadan ahlaksız 'karar'tma	19.04.2022	Dünyayı sarsan ekonomik dalgalanmadan süratle kurtulan Türkiye'de veriler olumlu yönde ilerlerken CHP ve fondaş medyası

			algı ve karartmalarla halkı manipüle etmeye çalışıyor.
11.	Arsız Gülşen'den donsuz Aleyna'ya tam destek	20.04.2022	Şarkıcılıktan ziyade teşhircilik yapan Gülşen, "meslektaş" Aleyna Tilki'ye sahip çıktı.
12.	Ali Karahasanoğlu açıkladı! İşte yaptıkları çakallık! İYİ Partili bazı avukatlar ülkücü gibi takılıp	21.04.2022	Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu, gazetemiz aleyhine açılan çok sayıdaki davada İYİ Partili avukatların MHP'li kılığında görev aldıklarını söyledi.
13.	Azcık ilkeleri varsa seni yalanlasınlar! Seni yargılayacaklarla ne için var Ali Babacan?	21.04.2022	Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu, 6'lı masada "kanlı bıçaklı" olan siyasetçilerin çelişkili tavırlarına değinerek, Türk Telekom üzerinden yürütülen yolsuzluk suçlamalarına ve ucu Ali Babacan ile Ahmet Davutoğlu'na da dokunan iddialara değindi. Karahasanoğlu, "Söyley misin Babacan, seni yargılayacaklarla işbirliğinin nedeni?" diye sordu.
14.	Kabataş yalancısı', 'her dönemin yalancısı'na çaktı!	21.04.2022	Her dönemin yalancısı Levent Gültekin, Bekir Ağırır'ın yaptığı seçim anketi nedeniyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Abdullah Gül'e helikopterle gözdağı verdiği yalanını ortaya atmıştı. Ağırır ise Levent Gültekin'in yalanını ortaya çıkararak "Böyle bir araştırma yapmadık." dedi.Elif Çakır, Bekir Ağırır'ı doğruladı
15.	Dava satmayı en iyi CHP bilir' dedik, sustu! Kılıçdaroğlu, Kaşıkçı davası üzerinden iktidarı hedef aldı	21.04.2022	Yeni Akit gazetesinin 5 Nisan 1991 tarihinde İstanbul Irak Başkonsoloslugu binası önünde yaşanan cinayeti gündeme getirip, "Dava satmayı en iyi CHP bilir." haberine tek kelime edemeyen Kemal Kılıçdaroğlu, Cemal Kaşıkçı davası üzerinden iktidarı hedef aldı.
16.	Ekrem'in utanmazlığına bakın: Kameralar, suçumuzu niye kaydetti?!	22.04.2022	Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu, İstanbullular İBB yüzünden kar esareti altındayken İngiliz büyükelçisi ile yemek yediği görüntüleri ortaya çıkan CHP'li İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun pişkinliğini eleştirdi.
17.	Cüneyt Özdemir ile ahlaksız Levent Gültekin birbirine girdi! Hakaretler havada uçuştü	22.04.2022	Cüneyt Özdemir ile kitabına onlarca yalan sığdıran ahlaksız Levent Gültekin arasında Abdullah Gül tartışması yaşandı. İkili birbirine hakaret yağdırdı.
18.	Kemal dede, yalan söyleme, yoksa diline cıız yaparlar!'	24.04.2022	Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun elektrik faturası üzerinden yaptığı şovu değerlendirdi.
19.	Hâlâ utanmadan bağıryorlar: "Her yer Taksim!"	26.04.2022	Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali Karahasanoğlu, bugünkü yazısında Gezi Davası'nda Sorosçu Osman Kavala'ya ağırlaştırılmış müebbet, 7 kişiye 18'er yıl hapis cezası verilmesini değerlendirdi.
20.	Algımız batsın utanmazlar! 'Keşke ben de Gezi'ye katılsaydım' dedirten görüntü	26.04.2022	Ülke ekonomisine milyar dolarlarca zarar veren Gezi Kalkışması'nın finansörü Osman Kavala'ya ağırlaştırılmış müebbet, yedi sanığa ise 18'er yıl hapis cezası

			verildi. CHP tarafından fonlanan Cumhuriyet gazetesi bugünkü manşetinde konuyla ilgili kalles bir algıya kalkıştı. Cumhuriyet'in rezillliğini Akit TV'de ekrana gelen Manşetlerin Dili programında değerlendiren Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu, önemli ifadeler kullandı.
21.	İşte mahkemeden paçayı kurtaranlar! Gezi isyanı ile ilgili verilen karar yanlış	27.04.2022	Yeni Akit gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Yazarı Ali Karahasanoğlu, bugünkü köşesinde geçtiğimiz gün sonuçlanan Gezi Davası üzerinden Gezi isyanının unutturulmaya çalışılan gerçek yüzünü gözler önüne serdi.
22.	YALANI KISA SÜRDÜ	27.04.2022	"Komedyen" Şahan Gökbağar'ın Tortum Şelalesi 'kurudu' paylaşımına Erzurum Uzundere Belediye Başkanı Hilmi Aktoprak'tan yanıt geldi. Uzundere Belediye Başkanı Halis Aktoprak, gürül gürül akan şelalenin yanından video çekip "Yalana itibar etmeyin" dedi. Çark eden Gökbağar ise "Durumun mevsimsel olduğu söyleniyor" açıklamasını yaptı.
23.	Başın göğe erdi mi şimdi? 'Ar'sız Müjde Abdullah Gül'e neler dedi neler	28.04.2022	Ahlaksız Yeşilçam'ın dizilerinin oyuncusu Müjde Ar, cezasını bulan Gezi Kalkışması'nın finansörü Osman Kavala'ya arka çıkması nedeniyle eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü öve öve bitiremedi.
24.	Bu detayı hatırlamayanlar olabilir! Vicdansız Ahmet Necdet adam olsaydı...	28.04.2022	AYM üyesiiken başörtülü öğrencilerin eğitim hakkını elinden alan, Refah Partisi'nin de kapatılması için hukuku ayaklar altına alan Ahmet Necdet Sezer, Osman Kavala üzerinden, "Türk hukuku için gözyaşı dökmek istiyorum" dedi!.. Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu, Sezer'e sert tepki gösterdi.
25.	Kadir gecesinde yaptıkları edepsizliğe de destek verdiler! Öne sürülen gerekçeler 'pes' dedirtti	29.04.2022	
26.	Pisliğine sarık ve cübbeyi de alet etti! Senin yatacak yerin yok	29.04.2022	Trabzon'da işlediği suçlardan dolayı girdiği cezaevinden kaçarak 10 yıl boyunca sahte kimlikle yaşayan firari, İstanbul Havalimanı'nda yakayı ele verdi. Sarıklı, cübbeli ve sakallı olarak kılık değiştirmiş bir şekilde yakalanan şahsın hakkında kesinleşmiş 13 yıl hapis cezası bulunduğu belirlendi.
27.	Kayışı iyice kopardı... Şirin Payzın'dan Kadir gecesi yapılan alçaklığa küstah destek!	29.04.2022	Pegasus, Kadir gecesinde alkol masasından "Kadir gecesi özel. Rabbim kabul etsin" notuyla paylaşım yapan bir grup çalışanı ile ilgili kararı etik-ahlak kurulunun vereceğini açıkladı. Eski Türkiye artığı Halk TV sunucusu Şirin Payzın ise yine 'laiklik' perdesinin arkasına sığınarak yapılan alçaklığa destek çıkıp, hava yolu şirketine tepki gösterdi.
28.	Şarkıcı Ebru Yaşar'dan, ahlaksız Aleyna Tilki'ye sert tepki	30.04.2022	Son klibiyle ahlaksızlıkta zirve yapan Aleyna Tilki'ye şarkıcı Ebru Yaşar'dan

			"Kanalı değiştiririm, çocuklarıma izletmem" tepkisi geldi
29.	Edepsizlerin Avukatı daha edepsiz çıktı	30.04.2022	Kadir gecesi ile ellerindeki rakı bardaklarını tokuşturup alay eden edepsiz grubun avukatı Kerem Donat, "Dini dogmalar sadece inanana bağlar." hadsizliğinde bulundu.

### Kaynak:(Yeni Akit Gazetesi)

1,7 ve 22 numaralı haberlerde bahsi geçen kişinin yaptığı açıklamaların bazı gurupların desteği ile olduğu algısı verilmektedir. Basın ilkelerine bakıldığında aynı kişi üzerinden geliştirilen bu söylemler ile "Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez" ilkesinin ihlal edildiği görülmektedir.

29,28,27,26,25,24,19,18,17,16,15,14,12,10,9,6,4 numaralı haberlerde ise gazeteci, köşe yazarı, siyasetçi ve popüler isimler üzerinden yapılan nefret söylemleri karşımıza çıkmaktadır. 1961 yılında kurulan Basın İlan Kurumunun yayınladığı "Basın Ahlak Esasları" kapsamına göre basın mensubu "Galiz (argo, kaba ve çirkin sözler) kelimeler kullanmak", "Müstehcen kelimeler kullanmak" etik dışı kabul edilmektedir. Bu ilkeler ihlal edilmiştir. Literatürde karşımıza çıkan, "bazı durumlarda söylemler nefrete dönüşmekte, söylem ve ideoloji "biz" ve "öteki" gibi kavramları oluşturmaktadır. Toplumdaki "öteki" algısı şiddeti ve nefreti kışkırtmaktadır (Ozulu, 2014:23) "ifadeler bağlamında değerlendirilen haberlerin kışkırtıcı belli bir gurubun üzerinden saldırgan bir tutum taşıdığı görülmektedir

23,22,21,21,13,11,5 ve 2 numaralı haberlerde farklı siyasi görüşler ve farklı partiler üzerinden eleştirel söylemlere içeren ifadeler rastlanmaktadır. Bu eleştirel söylemler nefrete dönüşmekte aynı zamanda Basın Ahlak Esaslarının 9. maddesindeki "Kişisel kanaat ve görüşlere haberlerin metninde yer vermek" ibaresinin ihlal edildiği görülmektedir. Gazete kişisel görüşlerini haber içeriğine yansıtmakta ve haberi manipülasyona da uğratarak gazetecilik ilkelerini ihlal etmektedir.

### Cumhuriyet Gazetesinin Bulguları

Cumhuriyet gazetesinin 01 – 30 Nisan 2022 tarihlerinde yayınlanmış gündem ve siyaset haberlerinin 30 tanesi araştırmaya dahil edilmiştir. AGİT'in "Mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek veya hissedilen ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellikler taşıyan bir grupta gerçek ya da öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği, kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suçtur" yapmış olduğu tanımdan da yola çıkarak **Tablo – 3: Cumhuriyet Gazetesinin Haber Başlıkları ve Spotlarında** yer alan verilerde 2 tane nefret söylemi içeren habere rastlanılmıştır

**Tablo – 3: Cumhuriyet Gazetesi Haber Başlıkları ve Spotlar**

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
1.	Ekonomiyi kim düzeltir' sorusuna verdiği yanıt gündem oldu: 'Elhamdülillah hepsi hırsız...'	02.04.2022	Şanlıurfa'da yapılan bir sokak röportajında konuşan yurttaşın iktidara yaptığı eleştiriler sosyal medyada gündem haline geldi.
2.	TRT World 'Yapay et' haberini 'haram' tepkileri üzerine sildi!	05.04.2022	'Yapay et' hakkında haber yapan TRT World, sosyal medyadan gelen 'helal değildir', 'küresel oyunun bir parçasıdır' tepkileri üzerine haberini dijital platformlardan kaldırdı. Tepkiler üzerine #YapayEteHayir başlığı Twitter'da gündem oldu.
3.	Orman yangınlarında büyük vurgun: Cumhuriyet yazdı, görevden almalar geldi	08.04.2022	Cumhuriyet yazarı Tuncay Mollaveisoğlu, Ege ve Akdeniz'de yüzbinlerce hektar ormanlık alanı yok eden yangınların ardından yaşanan yolsuzluğu yazdı. Mollaveisoğlu'nun büyük ses getiren yazı dizisinin ardından dört bakan yardımcısı görevden alındı.
4.	CHP'li Faik Öztrak'tan Erdoğan'a: Saray'ın çakma	08.04.2022	CHP Sözcüsü Faik Öztrak, ekonomik krize ilişkin "İşler yolundayken 'Ekonominin sorumlusu benim, ben' diyen, sıkılmadan 'Ben ekonomistim' diyen,

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
	ekonomisti ve onun atama hükümeti		'faiz sebep, enflasyon sonuç' safatasını, milletin başına bela eden, Merkez Bankası kasasındaki 128 milyar doları damadıyla bir olup talan eden Merkez Bankası'nın hini hacette kullanılacak ihtiyat akçelerine bile el koyan kim? Saray'ın çakma ekonomisti ve onun atama hükümeti..." ifadelerine yer verdi.
5.	Sivil din eğitimi' isteyen ilahiyatçı, Erdoğan'ın imzasıyla 'rektör' oldu	08.04.2022	AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla, Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre 8 üniversiteye rektör atandı. Kaleme aldığı 'Türkiye'de Din Eğitiminin Dönüşümü' başlıklı raporda "Sivil din eğitim ve öğretiminin legal yapısı oluşturulmalı ve yeni Anayasa'da yerini almalıdır" önerisinde bulunan ilahiyatçı Prof. Mehmet Bahçekapılı da, Yalova Üniversitesi'ne rektör olarak atandı.
6.	TRT ekranları yine Menzil'e açıldı	09.04.2022	TRT ekranlarında ramazan programlarını Menzil cemaatine yakınlığıyla bilinen Serdar Tuncer sunuyor, cemaatin önde gelen ismi Şemseddin Bektaşoğlu konuk ediliyor.
7.	Altın ve para piyasaları uzmanı İslam Memiş'ten 'felaket' uyarısı	09.04.2022	Altın ve para piyasaları uzmanı İslam Memiş, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada nisan ayının altın almak için 'final ayı' olduğunu söyledi. Memiş, piyasalarda mayısta başlayacak ve aylarca sürecek 'felaket senaryosu' yaşanabileceğini anlattı.
8.	Prof. Dr. Nevzat Tarhan'dan 'çocuklara mahremiyet' eğitimi: Evde iç çamaşırıyla dolaşırken öğretmezsiniz	09.04.2022	Prof. Dr. Nevzat Tarhan, evdeki tutum ve davranışların çocuklara 'mahremiyet'i öğrenmede etkili olduğunu anlatmaya çalışırken "Anne babanın evde giydiği kıyafet bile önemli. Yatak odası kıyafetiyle misafir odasına gidilmez, salona gidilmez, yabancıların yanına gidilmez" dedi.
9.	AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, polisleri seslendi: 'Hiçbirine aldırmayın'	09.04.2022	AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Zaman zaman özellikle polislerimizin üzerine gelindiğini, haksız ithamlarla zan altında bırakıldıklarını görüyoruz. Sizler bunların hiçbirine aldırmayın, sadece ve sadece vazifenize odaklanın" dedi.
10.	AKP'li belediyeden akıl almaz olay: Eski otobüsleri boyayıp, yeniden hizmete soktular	10.04.2022	AKP'li Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi geçtiğimiz yıl satın aldığı 5 otobüsü boyayarak, yeni hizmete sunulan otobüslerle birlikte tören alanına dizmesi yurttaşların tepkisine yol açtı. CHP'li Ali Öztunç, "Eksik yapmışlar, keşke tüm otobüsleri boyatıp yeni diye hizmete soksalar" diye olaya tepki gösterdi
11.	AKP il yöneticisi istifa etti: 'Özel sebeplerden dolayı...'	10.04.2022	AKP Adana Yönetim Kurulu üyesi Emine Karaköse görevinden istifa etti. Karaköse açıklamasında kararını 'özel sebeplerden dolayı' aldığını duyurdu.
12.	AKP'li belediyeden akıl almaz olay: Eski otobüsleri boyayıp, yeniden hizmete soktular	10.04.2022	AKP'li Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi geçtiğimiz yıl satın aldığı 5 otobüsü boyayarak, yeni hizmete sunulan otobüslerle birlikte tören alanına dizmesi yurttaşların tepkisine yol açtı. CHP'li Ali Öztunç, "Eksik yapmışlar, keşke tüm otobüsleri boyatıp yeni diye hizmete soksalar" diye olaya tepki gösterdi.
13.	TÜGVA istedi, rektörden sınav saatlerine 'iftar' ayarı geldi	10.04.2022	Twitter hesabından yaptığı açıklamada "Bazı birimlerimizde iftar vakti sınav konulduğuna dair paylaşımlar gördük" diyen Rektör Kılavuz, "Üniversitemiz konuya hassasiyetle yaklaşıyor. Konu inceleniyor. Bir hata varsa mutlaka düzeltilenektir. Öğrencilerimizi bu vb. konularda

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
			mağdur etmedik, bundan sonra da etmeyeceğiz. İftarda sınav olmayacak" paylaşımında bulundu.
14.	Yandaş Yeni Şafak, Malatyaspor'un küme düşmesini İmamoğlu'nun ziyaretine bağladı	11.04.2022	İktidara yakınlığıyla bilinen Yeni Şafak gazetesi, Yeni Malatyaspor'un küme düşmesini İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun bir yıl önceki Malatya ziyaretine bağladı.
15.	MHP'li belediyeyi eleştiren esnaf: 25-30 kişi iş yerimi bastı, beni tehdit ettiler	11.04.2022	Osmaniye'de, sosyal medya hesabından MHP'ye, İl Başkanı Yusuf Çomu'ya ve Belediye Başkanı Kadir Kara'ya yönelik eleştirilerde bulunan esnaf Sadık Bostan, iş yerinin MHP İl Başkanı ve beraberindeki kişiler tarafından basıldığını iddia etti.
16.	Melih Gökçek mağdur etmişti: 15 bin kişi 16 yıldır ev bekliyor	12.04.2022	Ankara Dikmen Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi mağdurları eylem yaptı. 16 yıldır ev sahibi olma umuduyla bekleyen yurttaş, "Bizler Melih Gökçek'i mağduruyoruz, hak sahibi 15 bin kişiye verilen sözler yerine getirilmedi" diye konuştu.
17.	TBMM'de pazar pahalılığı tartışması: AKP'li vekilin tepkisi damga vurdu	12.04.2022	TBMM Genel Kurulu'nda hayat pahalılığına ilişkin AKP'li ve CHP'li vekiller arasında tartışma yaşandı. Meclis'te gıda fiyatlarındaki artış için AKP'li vekillerin tepkisi damga vurdu. Kıl biberin kilosunun 80 TL'ye kadar ulaşmasını eleştirilmesine AKP'li Polat Türkmen, "İlk defa duyuyorum" diye karşılık verdi.
18.	Erdoğan'ın o sözlerini hatırlattı: CHP'li Özkan'dan 'istifa' çağrısı	13.04.2022	CHP İzmir Milletvekili Tuncay Özkan, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun daha önce tazminat kararına hükmedilen 'Man Adası' davalarının Yargıtay tarafından bozulmasının ardından, AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sözlerini hatırlattı. Özkan, "Eyy Erdoğan ne zaman istifa edeceksin? Al sana ispat" dedi.
19.	Ekrem İmamoğlu'nu kınadı 167 milyonluk ihaleyi aldı	13.04.2022	Elazığ Valiliği'nin geçtiğimiz şubat ayında, 185 ağacı kestiği için 5 bin ağaç dikme cezası verdiği müteahhit Veysel Demirci, İstanbul'da 167 milyon TL'ye yeni bir ihale aldı
20.	Hilal Kaplan zamlara el atarsa... 'Dur' diyemedi	13.04.2022	Yandaş Sabah gazetesinin yazarı Hilal Kaplan, bugünkü köşesinde hayat pahalılığını ele aldı. Fahiş zamlardan şikayet eden Kaplan iktidara seslenirken "Bu gidişe bir an önce denmesi gerekiyor" dedi.
21.	Tarikatlar kıskacındaki Türkiye: DP, AKP ve tarikatlar	15.04.2022	Gün geçmiyor ki tarikat ve cemaatlerle ilgili olumsuz bir haber duymayalım. Peki, bu tarikat ve cemaatler yasak olmasına rağmen neden bu kadar gelişti, denetlenemez hale geldiler, istedikleri gibi rahatça kutsal dinimizi ve dini değerlerimizi kendi çıkarlarına alet ederek ilerliyorlar? Konuya biraz da tarihsel süreç açısından bakmakta yarar var
22.	Erdoğan'ın arkadaşı mahkeme kararını tanımıyor: Otel ve konut inşaatına devam	15.04.2022	Mahkeme, Erdoğan'ın arkadaşı Hasan Gürsoy'un şirketi tarafından talan edilen başkentteki tarihi Saraçoğlu Mahallesi'nin imar planlarını iptal etti. Ancak şirket, yargı kararına rağmen otel ve konut inşaatını sürdürüyor.
23.	AKP'de çatlak büyüyor, Bülent Arınç isim isim eleştirdi	17.02.2022	Eski TBMM Başkanı Bülent Arınç, katıldığı televizyon programında pahalılığı ve zamları küçümseyen AKP'li isimleri eleştirdi. Arınç, "Bizim grup başkanvekilimiz yanlış bir matematik hesabı yaptı. Biraz da gülünç oldu tabi. Konya'dan da bir milletvekili de 'minicik minicik zamlar, bundan şikayet etmeye gerek yok' demişti. Bunlar insanları yaralıyor" dedi.

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
24.	İYEV Başkanı Müslüm Sarı: AKP parantezi kapanıyor	18.02.2022	İkinci Yüzyıl Enstitüsü Vakfı (İYEV) Başkanı ve CHP Parti Meclisi üyesi Müslüm Sarı, Rusya-Ukrayna savaşıyla şekillenen uluslararası ortamın, Türkiye'nin yükselen jeopolitik önemi açısından büyük bir fırsat ortaya çıkardığını belirterek, 'AKP parantezi kapanıyor' dedi.
25.	AKP iktidarında çocuk yaşta evlilikler arttı	23.04.2022	AKP döneminde çocuk evliliklerin arttığını belirten CHP Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, "Aile onayı ile evlendirilen, yaşı büyütülerek evlendirilen kız çocuklarımızın da 23 Nisan Çocuk Bayramı kutlu olsun mu? TÜİK'in resmi verilerine göre AKP iktidarı boyunca 730 bin kız çocuğu evlendirilmiş" dedi.
26.	Orman talanına AKP'den yasal kılıf: Filmlere konu olacak orman yolsuzluğu	24.04.2022	Bolu Gerede Belediyesi, devletten piknik alanı olarak kiraladığı orman alanını parselleyerek arsa olarak sattı! Yandaşlar orman içine lüks villalar yapıp yerleşti. AKP'li belediyenin imdadına iktidarın yağma yasası yetişti.
27.	Gezi Parkı davası kararına tepki yağıyor: 'Saray'ın karanlığı bitecek, Gezi hep kalacak'	25.04.2022	Gezi davasında Osman Kavala'ya ağırlaştırılmış müebbet; tutuksuz 'sanıklar' Mücella Yapıcı, Çiğdem Mater, Ali Hakan Altınay, Mine Özerden, Tayfun Kahraman, Yiğit Ali Ekmekçi ve Can Atalay hakkında 18 yıl hapis cezası ve tutuklama kararı verildi.  Kararın ardından sosyal medyadan çok sayıda tepki yağdı.
28.	Avukat Celal Ülgen'den Gezi Parkı davasındaki kararlara tepki: Kaos yaratarak seçimden kurtulmanın yollarını arıyorlar	25.04.2022	Gezi davasında Osman Kavala'ya ağırlaştırılmış müebbet diğer sanıklara ise 18'er yıl hapis cezası verilmesinin ardından avukat Celal Ülgen canlı yayında tepki gösterdi. Ülgen, "Siyasetin arka bahçesi olmayı bile aşmış, siyasetin sopası haline gelmiş yargıdan beraat kararları beklemek mümkün değil" dedi
29.	Ahmet Necdet Sezer'den Gezi Davası tepkisi: 'Gözyaşlarımı katledilen hukuk sistemi için akıtıyorum'	27.04.2022	CHP'li Özgür Özel; Osman Kavala, Can Atalay, Tayfun Kahraman ve Ali Hakan Altınay'ı cezaevinde ziyaret etti. Özel, ziyaretin ardından yaptığı açıklamalarda 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in kendisini arayarak Gezi kararlarına tepki gösterdiğini kaydederek Sezer'in, "Gözyaşlarımı katledilen hukuk sistemi için akıtıyorum" diye konuştuğunu bildirdi.
30.	İşten çıkarılan Pegasus çalışanının avukatı ilk kez Cumhuriyet'e konuştu: 'Pegasus'tan 'Ya istifa et, ya biz seni işten çıkartacağız' diye aradılar!'	29.04.2022	Pegasus Havayolları çalışanlarının kişisel sosyal medya hesaplarından Kadir Gecesi yaptıkları paylaşım nedeniyle hedef gösterilmesinin ardından Pegasus çalışanının avukatı Kerem Donat ilk kez Cumhuriyet'e konuştu. Donat, müvekkilinin şahsi sosyal medya hesabının kilitli ve dışarıya kapalı olduğunu belirterek "Asıl burada bir suça maruz bırakılan, suç fiilinin isnat edileceği kişiler varsa onlar bu paylaşımları dışarıya sızdıranlardır" diye konuştu

**Kaynak:(Cumhuriyet Gazetesi)**

1 ve 4 numaralı haberlerde başkalarına ait ifadeler başlığa taşınmıştır. Ancak bu ifadeler manipülasyona uğratılması ile ilk okunduğunda gazetenin kendi tepkisi gibi algılanmaktadır. Özellikle 1. haberde bu algı daha fazla hissedilmektedir. Bu bağlamda "Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadeler yer verilemez" ilkesinin ihlal edildiği görülmektedir.

25 numaralı haberde ise verilen bilgilerin doğru olup olmadığı ispatlanamamaktadır. Haberin başlığında “AKP iktidarında çocuk yaşta evlilikler arttı” ifadesi kullanılıp spotunda veriler görülmektedir. Ancak haber içeriğinde geçmiş dönemlere ait veriler görülmediğinden dönemselsel bir karşılaştırma yapma imkânı olmamaktadır. Bu durumda haber içeriği manipülasyona uğratılmış ve Basın Konseyinin yayınlamış olduğu “Soruşturulması gazetecilik olanakları içinde bulunan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olmaksızın yayınlanamaz” basın ilkesinin ihlal edildiği görülmüştür. Haberin başlığında da manipülasyona uğratılmış ifadeler yer almaktadır. Toplumun hassas olduğu noktalardan biri olan çocuk yaşta evlilikler bir siyasi görüşle bağdaştırılmıştır. Aynı şekilde 17 numaralı haberin spotunda “TBMM Genel Kurulu’nda hayat pahalılığına ilişkin AKP’li ve CHP’li vekiller arasında tartışma yaşandı. Meclis’te gıda fiyatlarındaki artış için AKP’li vekillerin tepkisi damga vurdu. Kıl biberin kilosunun 80 TL’ye kadar ulaşmasını eleştirilmesine AKP’li Polat Türkmen, “İlk defa duyuyorum” diye karşılık verdi.” kullanılan ifadelerden pahalılıktan haberdar olunmadığını ifade etmektedir. Ancak haber içeriğinde ise “kıl biber diye bir şeyi ilk defa duyuyorum” denilmiştir. Başlık ve spot içerikten farklı olarak konumlandırılarak manipülasyona uğratılmıştır. Olay haberin içeriğinde daha net verilmektedir. Cumhuriyet gazetesinin haberlerinin genel bir değerlendirilmesi yapıldığında haberlerin nefret söylemini daha az kullandığı genelde gazetenin siyasi görüşüne göre içeriklerin manipülasyona uğratıldığı görülmüştür. Bu durumda basın ilkelerinden “Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı; genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı yayın yapılamaz” ilkesinin ihlal edildiğini ortaya çıkartmaktadır.

### 3.2.2. Sabah Gazetesinin Bulguları

Sabah gazetesinin 01 – 30 Nisan 2022 tarihlerinde yayınlanmış gündem ve siyaset haberlerinin 20 tanesi araştırmaya dahil edilmiştir. AGİT’in “Mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek veya hissedilen ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellikler taşıyan bir grupla gerçek ya da öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği, kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suçtur” yapmış olduğu tanımdan da yola çıkarak **Tablo – 4: Sabah Gazetesinin Haber Başlıkları ve Spotlarında** yer alan verilerde 1 tane nefret söylemi içeren habere rastlanılmıştır

**Tablo -4: Sabah Gazetesi Haber Başlıkları ve Spotları**

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
1.	SON DAKİKA: FETO ile CHP arasındaki iletişimde kilit isim Yeşil! SABAH Yazarı Mahmut Övür o notları tek tek yayınladı...	5 Nis 2022	SABAH yazarı Mahmut Övür, Kılıçdaroğlu’nun FETÖ elebaşı Gülen ile kontağını sağlayan firari Mustafa Yeşil’le yaptığı görüşmelerde Dış Hekimi Özzeybek’in gün gün tuttuğu notları tek tek yayınladı. Notlarda, Kılıçdaroğlu’nun kayda geçen ilk telefon görüşmesinin 2013 yılının Ekim ayında rahatsızlanan Fetullah Gülen’e ‘Geçmiş olsun’ dileklerini iletmek için gerçekleştiği belirtiliyor. Kılıçdaroğlu, gazetede teşekkür edilecek isimler arasında kendi isminin yer almamasını özellikle rica ediyor. CHP lideri, Fetullah Gülen’e de notlar iletip, destek istiyor. İşte CHP ile FETO arasındaki ilişki ve kayda geçen o notlar...
2.	Fiyatlar yükseldi mi yükseltildi mi? Bu rakamlar her şeyi anlatıyor!	6 Nis 2022	Türkiye günlerce zincir marketlerin 'Piyasayı organize ederek' kartelleşme sistemiyle nasıl fahiş fiyat artışlarına neden olduğunu konuşmuş, Rekabet Kurumu büyük zincir marketlere 2,7 milyar TL idari para cezası kesmişti. Bu durumun üzerinden günler geçse de marketlerdeki fahiş fiyat artışları durmak bilmedi. Özellikle son dönemde KDV indirimlerine rağmen temel gıda ürünlerinde yine nedensiz fahiş fiyat artışları göze çarparken, Sabah Gazetesi Yazarı Faruk Erdem, 'Tarlardan sofraya fiyatlarla kimler oynuyor' sorusunu A Haber’de masaya yatırdı. Ürünlerin fiyat grafik ve tabloları ise 'Aç gözlü' satıcıların fahiş fiyat oyununu gözler önüne serdi. Şubat ayında Başkan Recep Tayyip Erdoğan teme
3.	Sabah Gazetesi Yazarı Hilal Kaplan’dan devlete çağrı: Daha sert önlemler alınmalı.	6 Nis 2022	Gıda, sebze, tahıl fiyatları neden yükseliyor? Fiyatlar yükseliyor mu, yükseltiliyor mu? Sabah Gazetesi Yazarı Hilal Kaplan, A Haber’de yaptığı açıklamada, hayatın doğal akışına aykırı olan durumun söz konusu olduğunu



Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
			vurgulayarak devlete önemli bir çağrıda bulundu. Kaplan, "Devlet bir yandan sübvansız ederek, vergisini almayarak, gümrük vergisini sıfırlayarak bir mücadele ortaya koymaya çalışıyor. Serbest piyasa kurallarının o kadar da yüceltmememiz gerektiğini devletin daha da sert belki önlemler alması gerektiğinin gerçeğini görüyoruz." dedi.
4.	SABAH yazdı, Ankara Büyükşehir Belediyesi aldığı kararı geri çekti	7 Nis 2022	Ankara Büyükşehir Belediyesi; Sincan ve Etimesgut'tan özel halk otobüsleriyle (ÖHO) Kızılay'a direkt ulaşımın kaldırılmasına yönelik aldığı kararı geri çekti.SABAH'ın; Sincan ve Etimesgut ilçesinde yaşayan vatandaşların yaşadığı ulaşım sorununu gündeme getirmesi sonuç verdiAnkara Büyükşehir Belediyesi; Sincan ve Etimesgut'tan özel halk otobüsleriyle (ÖHO) Kızılay'a direkt ulaşımın kaldırılmasına yönelik aldığı kararı geri çekti.
5.	CHP'li Yılmaz Ateş'ten Kemal Kılıçdaroğlu'na çok sert FETÖ tepkisi: CHP sırtındaki bu kamburla yürüyemez	8 Nis 2022	CHP eski Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, SABAH Gazetesi Yazarı Mahmut Övür'ün yayınladığı Kılıçdaroğlu ile FETÖ üyelerinin görüşme trafiği notları ile ilgili bir açıklama yaptı. Kılıçdaroğlu'nu topa tutan Ateş, "CHP sırtındaki bu ağır yük, kamburla yürüyemez" dedi.
6.	Kılıçdaroğlu'nun Man Adası yalanı! Başkan Erdoğan'ın avukatından açıklama geldi...	13 Nis 2022	CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Man Adası davasını Yargıtay'da kazandığına yönelik iddialar sonrası Başkan Erdoğan'ın avukatı Hüseyin Aydın bir açıklama yaptı. Aydın, Başkan Erdoğan'ın lehine kesinleşen 4 dava olduğunu, bugün itibarıyla bir başka kesinleşmiş dava olmadığını bildirdi. Aydın, tazminat davalarından 165 bin TL kazanıldığını da hatırlattı
7.	6'lı masa dağılıyor mu? Karamollaoğlu'ndan 3. ittifak açıklaması	14 Nis 2022	Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu'nun yaptığı açıklamayla 6'lı masadaki ilk çatlak gelmiş oldu. İYİ Parti, CHP, Saadet Partisi, Gelecek Partisi, DEVA Partisi ve Demokrat Partisi'nin oluşturduğu ittifak için, Karamollaoğlu: "Şu anda şartlar değişti. Seçim kanunu ile görüşlerimiz de değişti. 6'lı masa aslında muhalefetin diyalog ortamını oluşturuyor. İlle de her noktada birlikte hareket etme mecburiyeti yok. Üçüncü bir ittifak kurulabilir" ifadelerini kullandı. Karamollaoğlu'nun bu sözlerini A Haber'de SETA Siyaset Araştırmaları Direktörü Doç. Dr. Nebi Miş ve Sabah Gazetesi Ankara Temsilcisi Okan Müderrisoğlu değerlendirdi.
8.	Kemal Kılıçdaroğlu'nun fatura provokasyonu! Elektriği kesildi	21 Nis 2022	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, yaptığı düzenlemelerle elektrik faturalarında ciddi oranda indirmeye giderek tüm kesimlerin cebini ferahlatırken, bu durumu hazmedemeyen CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 3 aydır elektrik faturalarını ödemeyerek provokasyona girişti. Yönetmelik gereği 3 aydır faturasını yatırmayan CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun tedarik şirketince oturduğu evin elektriği kesildi.
9.	İzmir'de CHP'yi sarsan kumpas iddiası	22 Nis 2022	Sabah Gazetesi yazarı Mahmut Övür bugünkü yazısında CHP'de çok konuşulacak bir kumpas iddiasını gündeme getirdi. Köşesinde "CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, ne yazık ki kendi partisindeki milyon dolarlık yolsuzlukları, partililerin birbirine kurduğu kumpasları görmüyor" sözlerine yer veren Övür "Sadece bu bile insanı dehşete düşürmeye yetiyor" dediği yazısında bakın neler anlattı...
10.	Son dakika! Eski Menemen Belediye Başkanı'nın açıklamaları CHP'yi karıştırdı: İhale	22 Nis 2022	Son dakika bilgisine göre CHP'de ihale ve yolsuzluk skandalları ardı ardına geldi. CHP'den istifa eden ve "yolsuzluk" iddiasıyla 8 ay tutuklu kalan Eski Menemen Belediye Başkanı Serdar Aksoy, başına gelenlerden kendi partisinden bazı isimleri sorumlu tutmuş ve gündeme

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
	talimatını Kılıçdaroğlu verdi		bomba gibi düşen açıklamalarda bulunmuştu. Aksoy başkanlığa seçilmesinin hemen ardından CHP İzmir milletvekili Tuncay Özkan'ın yanında bir milletvekiliyle belediye binasına gelerek, iki firmayla sözleşme yapılmasını istediğini söyledi. Üstelik Özkan'ın bu talimatın CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'ndan geldiğini söylediğini de iddia etti. Tuncay Özkan'ın konuyla ilgili yalanlamalarının ardından Aksoy bir bomba daha patlattı ve görüşmenin detaylarını paylaştı. Öte yandan Sabah Gazetesi yazarı Mahmut Övür de bugün kaleme aldığı "Böyle skandal görülmedi" başlıklı köşe yazısında CHP'deki ihale ve yolsuzluklara dikkat çekmişti. İşte son dakika haberinin ayrıntıları...
11.	SABAH'ın hediye haberi CHP Genel Merkezi'ni karıştırdı! Özel kalemden artanlar Kılıçdaroğlu'na gidiyor	24 Nis 2022	CHP'li Belediye başkanlarının yaranmak maksadıyla dünyaca ünlü markaları satışı yapan lüks bir mağazadan belediyenin kasasından çıkan parayla aldıkları hediyelerin CHP Genel Merkez binasında nasıl pay edildiği ortaya çıktı.
12.	HDP ile CHP arasına sözde Ermeni soykırımı girdi!	25 Nis 2022	HDP Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, 1915 sözde Ermeni Soykırımı'nın tanınması için meclise teklif sunmasının ardından tepkiler devam ederken, CHP İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrikuolu'nun provokasyon içeren paylaşımı gündeme geldi. CHP'de yüksek tondan bir kınama gelmezken, CHP Parti Sözcüsü Faik Öztrak sözde Ermeni Soykırımı açıklamalarına dâhil olarak "Herkes kendi işine baksın. Tarihçi kendi işini, Siyasetçi kendi işini yapsın!" dedi. Bu açıklama HDP Sözcüsü Ebru Günay'ın tepkisini çekerken, rahatsızlığını Öztrak'ın paylaşımını alıntılıyıp dile getirdi. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun helalleşme çıkışını anımsatan Ebru Günay, "Mesela siz kim adına ve kiminle helalleşecektiniz?" diye sordu
13.	MHP'li Öztürk: Zilletin ortakları hadlerini iyice aştı	25 Nis 2022	Milliyetçi Hareket Partisi Merkez Disiplin Kurulu Başkanı ve Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk, her 24 Nisan'da Ermeni lobisi tarafından gündeme getirilmeye çalışılan 'Sözde Ermeni Soykırımı' meselesinin, HDP Milletvekili Garo Paylan tarafından kanun teklifi olarak sunulması ve CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun destekleyici açıklamalarıyla başka bir boyut kazandığına dikkat çekerek, "Zilletin ortakları hadlerini iyice aştı" dedi.
14.	Türkiye düşmanı Kati Piri, 'Gezi' kararı sonrası bir kez daha nefret kustu! Skandal paylaşım	25 Nis 2022	Gezi Parkı davasında Osman Kavala'ya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verildi. Türkiye düşmanlığıyla bilinen Avrupa Parlamentosu'nun eski Türkiye Raportörü Kati Piri, gezi davasının karara bağlanmasının ardından yine nefret kustu. Kati Piri, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, AB ülkelerine 'Harekete geçin' çağrısında bulunarak "Türkiye'yi Avrupa Konseyi'nden çıkarma zamanı." dedi.
15.	SON DAKİKA: İkiyüzlü Batı! Osman Kavala için kükrediler Assange için çitları çıkmadı	27 Nis 2022	ikiyüzlü Batı, ABD'nin kirli çamaşırlarını ortaya çıkaran Assange'ın 3 yıldır tutuklu yargılanmasına ses çıkarmadı. Ancak konu Kavala olduğunda "Serbest bırakın", "Endişeliyiz" sözleri ortalığı kapladı.
16.	6'lı masada çatlak! Cumhuriyet'in manşetinden sonra Ali Babacan'dan sürpriz açıklama	27 Nis 2022	6'lı muhalefet liderlerinin üçüncü buluşmasından üç gün sonra ilk çatlak DEVA Partisi'nden geldi. Genel Başkan Ali Babacan, 2023 seçimleri hakkında kararını açıkladı ve "Demokrasi ve Atılım Partisi, önümüzdeki seçimlere kendi adıyla, kendi şansıya, kendi logosuyla girme kararını

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
			almıştır. Ülkemiz için, demokrasimiz için hayırlı olsun" dedi. Babacan'ın bu açıklamasının Kemal Kılıçdaroğlu'nun adaylığıyla ilgili Cumhuriyet gazetesinin bugünkü manşeti sonrasında gelmesi dikkat çekti
17.	"Ya bana katılın ya yolumdan çekilin" demişti! Kılıçdaroğlu kimlere ne mesaj verdi?	27 Nis 2022	CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun, partisinin grup toplantısında yaptığı "Ya bana katılın ya yolumdan çekilin" sözleri dikkat çekti. Kılıçdaroğlu'nun bu sözleri adaylık ilanı olarak yorumlanırken, ana muhalefet lideri amacının geniş kitlelere ulaşmak olduğunu dile getirdi. 'Sözleri ittifaka bir mesaj mıydı? Yoksa adaylık ilanı mıydı?' sorusu ise yanıtız kaldı. İşte detaylar...
18.	Son Dakika Haberi   Kemal Kılıçdaroğlu'nu öfkeliendiren yalnızca İmamoğlu değilmiş: Ali Babacan ve Meral Akşener şimdi ne yapacak?	28 Nis 2022	Son dakika haberi: Sabah Gazetesi Yazarı Mahmut Övür, bugünkü yazısında '28 Şubat İttifakı' olarak adlandırılan 6'lı muhalefet bloğundaki ilk büyük krizi kaleme aldı. DEVA Partisi'nin 2023 seçimlerine kendi partileri ile girme kararına değinen Mahmut Övür, Kemal Kılıçdaroğlu, Meral Akşener ve Ali Babacan'ın bundan sonraki hamlelerine de ayrı parantez açtı. İşte Övür'ün çok çarpıcı değerlendirmeleri!
19.	Ağababası gibi bedel ödeyecek	29 Nis 2022	Başkan Erdoğan, Suudi Arabistan ziyareti öncesi havalimanında konuştu: Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanına hakaret edilebilir mi? Demek ki bunlar dersini almamış. Man Adası olayında nasıl ağababası bedel ödedyse açacağımız davayla bu adı Özgür, kendisi garip zat da bedelini öder
20.	Kılıçdaroğlu'nun algı operasyonu yine elinde patladı! Kaçak elektrikle şov yaptı	30 Nis 2022	CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun, karanlıkta şov yapmak için ziyaret ettiği evde ziyareti sırasında kaçak olarak kullanılan elektriğin kapatıldığı, ziyaretin ardından elektriğin yeniden açıldığı ortaya

#### Kaynak: (Sabah Gazetesi)

14 numaralı haberde başkalarına ait ifadeler başlığa taşınmıştır. Ancak bu ifadeler manipülasyona uğratılarak, ilk okunduğunda gazetenin kendi tepkisi gibi algılanmaktadır. 14. haberin başlığında verilen ifadeleri kullanan kişi belirtilmektedir. Spotta ise ifadenin sadece galiz bir kelime içeren tarafı başlığa taşınmıştır. Spot içeriğindeki ifadeler şu şekildedir. "Milliyetçi Hareket Partisi Merkez Disiplin Kurulu Başkanı ve Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk, her 24 Nisan'da Ermeni lobisi tarafından gündeme getirilmeye çalışılan 'Sözde Ermeni Soykırımı' meselesinin, HDP Milletvekili Garo Paylan tarafından kanun teklifi olarak sunulması ve CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun destekleyici açıklamalarıyla başka bir boyut kazandığına dikkat çekerek, "Zilletin ortakları hadlerini iyice aştı" dedi." Literatürdeki haber kavramı tanımlamalarında haberin nesnellik ilkesinden bahsedilerek, bir içeriğin haber sayılması için gazetecinin habere mesafeli yaklaşması beklenmektedir. Ancak manipülasyona uğratılarak gerçekleştirilen haberler hem haberin nesnellik ilkesine aykırı düşmektedir hem de basın ilkelerinin ihlalini karşımıza çıkartmaktadır. Hor görme, aşağılama anlamına gelen "zillet" kelimesinin sansürsüz başlıktan verilmesi de nefret söylemini destekleyici bir algı oluşturmaktadır. 1961 yılında kurulan Basın İlan Kurumunun yayınladığı "Basın Ahlak Esasları" kapsamına göre basın mensubunun yapmaması gereken davranışlardan biri olan "Kişisel kanaat ve görüşlere haberlerin metninde yer vermek" içeriğine göre basın meslek etiğine uyulmamıştır. Ayrıca Basın İlan Kurumunun basın meslek ilkelerinden "Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı; genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı yayın yapılamaz." ilkesinde ihlal edildiği görülmektedir.

#### 3.2.3. Sözcü Gazetesinin Bulguları

Sözcü gazetesinin 01 – 30 Nisan 2022 tarihlerinde yayınlanmış gündem ve siyaset haberlerinin 30 tanesi araştırmaya dahil edilmiştir. AGİT'in "Mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek veya hissedilen ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellikler taşıyan bir grupla gerçek ya da öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği, kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suçtur" yapmış olduğu tanımdan da yola çıkarak **Tablo – 5: Sözcü Gazetesinin Haber Başlıkları ve Spotlarında** yer alan verilerde 4 tane nefret söylemi içeren habere rastlanılmıştır.

**Tablo – 5: Sözcü Gazetesi Haber Başlıkları ve Spotları**

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
1.	Kuyruklara bir yenisi daha eklendi: Hayaldi gerçek oldu	02.04.2022	Ramazan ayı uzun pide kuyruklarıyla başladı. Kartal Meydanı'nda ucuza pide alabilmek için Halk Ekmek büfesinde uzun kuyruklar oluşturan vatandaşlar zamlara ve hayat pahalılığına isyan etti.
2.	Ttb açıkladı. Tüm zamanların en yükseği!	03.04.2022	Türk Tabipleri Birliği, doktorların yurt dışında çalışabilmek için 'iyi hal belgesi' aylık başvuru sayısının geçen ay rekor kırdığını duyurdu. Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Erdoğan, geçtiğimiz ayın başında hekimlere yönelik "Varsın gidiyorlarsa gitsinler" ifadelerini kullanmıştı.
3.	Seçim kanunu yayımlandı: Baraj düştü	06.04.2022	Seçim barajını yüzde 10'dan yüzde 7'ye düşüren 'Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun', Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
4.	İş bulamayanlar okuldan da oldu!	06.04.2022	MEB'in öğrenci sayısını 3 ayda yüzde 158 artışla 410 bine çıkarmakla övüldüğü sistem çöktü. Okulunu bırakıp 'maaş' ve 'iş garantisi' verildiği için mesleki eğitim merkezine geçen on binlerce öğrenci 2 ay içinde iş bulamayınca okullarından da oldu. Şimdi bu öğrenciler, örgün eğitimden kaydı silinip, açık öğretime gönderilecek.
5.	AKP, kaybedeceğini anladığı davadan vazgeçti	07.04.2022	10 bin dolar alan siyasetçi kim?', '128 milyar dolar nerede?' şeklinde paylaşımda bulunan CHP Eskişehir il yöneticileri hakkında suç duyurusunda bulunan AKP Eskişehir İl Başkanlığı şikayetlerinden vazgeçti. Kararı değerlendiren CHP İl Başkan Yardımcısı Ulaş Kutlu, "AKP, bu davayı da kaybedeceğini çok iyi bildiği için, bu hafta alalecele bu davadan şikayetini geri çekmiştir" dedi.
6.	AKP ilçe örgütünün kirasını belediyeye ödettiler	09.04.2022	Bayrampaşa Belediyesi'nin AKP Bayrampaşa İlçe Örgütü'nün kirasını ödediği ortaya çıktı.
7.	Katar hangi mühimmatı nereye götürecektir?	10.04.2022	İYİ Partili Türkkan, Katar'ın Türkiye'ye asker göndermesini TBMM gündemine taşıdı. "Katar hava kuvvetlerine personel, tehlikeli madde taşıma izni neden verildi" dedi.
8.	AKP'li belediyeden fıkra gibi olay: Eski otobüsleri boyayıp, yeniden hizmete soktular	10.04.2022	AKP'li Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi geçtiğimiz yıl satın aldığı 5 otobüsü boyayarak, yeni hizmete sunulan otobüslerle birlikte tören alanına dizmesi vatandaşların tepkisine yol açtı. CHP'li Ali Öztunç, "Eksik yapmışlar, keşke tüm otobüsleri boyatıp yeni diye hizmete soksalar" diye olaya tepki gösterdi
9.	Yılmaz Özdil: Bir sihirli el cumhuriyetin kuruluş ayarlarını topluma unutturdu	11.04.2022	"Bir sihirli el Türkiye'nin kazanımlarını, cumhuriyetin kuruluş ayarları diye tabir ettiğimiz ilk 15 yılını öğrenmeyelim, bilmeyelim, bildiğimizi de unutalım diye özel çaba harcamış" diyen SÖZCÜ yazarı Yılmaz Özdil, yeni kitabı Anka Kuşu'nu yazma sebebini açıkladı.
10.	CHP, Seçim Kanunu'nu AYM'ye taşıdı: 4 maddenin iptali isteniyor	12.04.2022	CHP, 7393 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 5,6,11 ve 12'inci maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. Dilekçede Anayasa'nın 12 ayrı maddesini ihlal ettiği belirtilen 4 madde için iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulması da talep edildi.
11.	MHP'li vekil AKP'yi 'soyтары, soysuz, köksüz' diye eleştirdi, AYM ifade özgürlüğü dedi	13.04.2022	MHP'li vekil AKP'yi 'soyтары, soysuz, köksüz' diye eleştirdi, AYM ifade özgürlüğü dedi
12.	Ret cephesi yine aşılamadı	14.04.2022	Tarımdaki girdi fiyatlarındaki artış ve artışa engel olacak önlemler için verilen araştırma önergesi, fahiş biçimde artan konut kiralalarının araştırılması önergesi, yoksulluğun

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
			araştırılması önergesi TBMM Genel Kurulu'nda AKP ve MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedildi.
13.	MEB'de neler oluyor? 38 günde üçüncü müdür	14.04.2022	Türkiye gündemine, okul müdürü M.K.'nin 10 kız öğrenciye cinsel tacizden tutuklanmasıyla oturan Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü'nde şimdi de 38 günde 3 kez İl Milli Eğitim Müdürü değişti. Göreve 38 gün önce atanan Müdür Kakırman'ın tespit ettiği yolsuzlukları araştırması için MEB'den müfettiş istediği ortaya çıktı.
14.	Akşener'den Bakan Nebati'ye: Ayıptır be ayıptır!	14.04.2022	Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin ekonomi için 'sabredin' demesine sert tepki gösteren Akşener, "Ayıptır be ayıptır! Yoksul evlerini geziyorum. Tek mercimek çorbası, tek makarna, tek bulgur pilavı... Günahdır be günahdır. Gemiciklerden gemilere döndünüz. Tek yüzükle geldiniz...Yoksulluğun dibe vurduğu bir Türkiye'de masallar anlatılıyor ama dükkanların içinde o masallara yer yok" ifadelerini kullandı.
15.	Trafik sigortasına rekor zam	15.04.2022	25 milyon araç sahibine kötü haber. Şubatta yüzde 20 zamlanan zorunlu trafik sigortasına her ay yüzde 2.25 otomatik zam yapılacak. Yıllık zam yüzde 51'i bulacak.
16.	3 ayda, 1 yıllık bütçeyi bitirdiler!	16.04.2022	Trabzon Büyükşehir Belediyesi meclis toplantısına 2022 mali yılı bütçesi için ek mali bütçe görüşmeleri damga vurdu. CHP Grup Başkanvekili Turgay Şahin, belediyenin 1 yıllık gider bütçesi olan 1 milyar 265 milyon liranın 3 ayda bitirildiğini belirterek tepki gösterdi.
17.	Fakirlikte eşitlendik	22.04.2022	Memleket Partisi Genel Başkanı Muharrem İnce, iktidarın artık ülkeyi yönetemediğini, ekonomik krizle halkın perişan olduğunu söyledi. İnce, hiçbir ittifakta yer almayacaklarını açıkladı. Cumhurbaşkanı adayını da, partili üyeler arasında yapılacak oylama ile belirleyeceklerini belirten İnce SÖZCÜ'ye şu mesajları verdi
18.	24 ilin yarısından fazlasına maden ruhsatı verilmiş	23.04.2022	TEMA Vakfı, Türkiye'nin 24 ilinde yaklaşık 20 bin maden ruhsatının, ormanlar, Milli Park, sit alanı gibi korunan alanları, tarım alanları ve kültür varlıkları ile ilişkisini inceledi.
19.	AKP'den CHP'ye Gezi davası tepkisi	26.04.2022	AKP Grup Başkanvekili Bülent Turan, CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel'in Gezi davası kararına ilişkin açıklamasıyla ilgili "Hukuk bilmiyorsun, hakim değilsin, savcı değilsin. Bu davaların belgeleri, ifadeleri, araştırmaları var. Hiçbirine hakim olmadan hakimlerimizi bu kadar tahkir eden, dahası Cumhurbaşkanımızın talimatıyla verilen bir kararım diye izam eden bir dil aşağılık dildir" dedi.
20.	Melih Gökçek'in iki yıllık içecek masrafı 2.3 milyon TL	27.04.2022	Görevden istifa ettirilen eski Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek döneminde Ankara Büyükşehir Belediyesi Özel Kalem Müdürlüğü tarafından 2016 yılında 1 milyon 243, 2017 yılında ise 1 milyon 54 bin TL güncel değerli içecek harcaması yapıldığı belirlendi. Ajanda için de 32 milyon ödendi.
21.	Karamollaoğlu'ndan ekonomi eleştirisi	27.04.2022	Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, haftalık basın toplantısında gündemdeki konuları değerlendirdi. Gündeminde ekonomik sorunlar olan Karamollaoğlu, "Gönül isterdi ki Ramazan ayını geride bırakırken insanımızın hayatında gözle görülür iyileşmeler olsun, bir nebze yüzünü güldürecek güzel haberler verilsin" dedi.
22.	Millet bahçesini 'illet' bahçesi yaptı, hapsi isteniyor	27.04.2022	Bursa'da millet bahçesinin girişindeki kapıda bulunan Bursa Millet Bahçesi yazısının M harfini çaldığı kamera görüntülerinden belirlenip tutuklanan Murat Yeşilçimen, 3 yıldan 7 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanıyor.
23.	Müjde'si alkış almayan Bakan	27.04.2022	Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, iş insanlarıyla gerçekleştirilen toplantıda 'müjde' diye nitelendirdiği

Haber No	Haber Başlığı	Tarih	Spot
	Nebati şaşkınlığını gizleyemedi		açıklamasına alkış gelmeyince, "Akşam uyuşukluğu... Daha ne istiyorsunuz" dedi.
24.	Suriyelileri unutmadı öğretmenleri unuttu	28.04.2022	Suriyelilere 8 bin adet hediye için 3 milyon liralık ihaleye çıkan MEB, Suriyelilerin eğitimi için 8 yıl önce kamplarda göreve başlatıp, kadroya geçirmediği 3 bin 500 öğretmenin tepkisini çekti.
25.	Meral Akşener: Seçmene bir fare tuzağı var	28.04.2022	İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Antalya'nın ilçelerini dolaştı vatandaşı dinledi. Halka da seslenen Akşener, dikkat çeken mesajlar verdi
26.	İhracatta Euro depremi	28.04.2022	Euro'nun dolar karşısında değer kaybetmesi, ham maddeyi dolarla alıp, ihracatı Euro ile yapan ihracatçıyı büyük kayba uğrattı. Otomotiv ihracatçısı yılın ilk çeyreğinde Euro-dolar paritesi kaynaklı 500 milyon dolar kayıp yaşadı. Hazır giyimde kâr marjı yüzde 5 eridi.
27.	Financial Times'tan Gezi Parkı davası yorumu: Türkiye'nin otokrasiye acı ilerleyişi	28.04.2022	1888'de kurulan İngiliz gazetesi Financial Times, Gezi Parkı davasında verilen kararlar ile ilgili bir baş yazı yayınladı. Yazı işleri imzasıyla yayınlanan makalede, "Kavala'nın davası, Türkiye'nin otokrasiye doğru acı ilerleyişini gösteriyor" başlığı kullanıldı.
28.	Benzine büyük zam	29.04.2022	Benzine büyük zam geldi. Benzinin litre fiyatı 1 lira 33 kuruş zamlandı.
29.	Alkole dev zam	29.04.2022	Alkol ürünlerine bir zam haberi daha geldi. Tekel Bayileri Platformu (TBP) Başkanı Özgür Aybaşı; viski, cin, votka, rom, şarap, likör, şampanya ve konyağa zam geldiğini duyurdu.
30.	14 Nisan'dan beri hata varmış! Bakan Koca'dan vakalarla ilgili açıklama	30.04.2022	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, aktif vaka sayısının eksi olması durumuyla ilgili açıklama yaptı. Senkronizasyon hatası olduğunu belirten Bakan Koca, sorunun çözülüğünü söyleyerek aktif vaka sayısını duyurdu.

#### Kaynak: (Sözcü Gazetesi)

11,12,14 ve 22 numaralı haberlerin başlıkları incelendiğinde; 11 numaralı haberin başlığında “MHP’li vekil AKP’yi ‘soyтары, soysuz, köksüz’ diye eleştirdi, AYM ifade özgürlüğü dedi. “İfadeleri başka bir kişinin söylemi şeklinde verilmektedir. Ancak hakaret içeren sözleri sansürlü başlık olarak taşınması gazetesinin nefret söylemi içeren ifadeleri tarafsız bir şekilde vermediğini göstermektedir. Yine aynı şekilde 14 numaralı haberde “ayıptır be ayıptır” bir kınama şeklinde verilmiştir. 1961 yılında kabul edilen Basın Ahlak Esaslarından basın mensubunun yapmaması gereken “Galiz (argo, kaba ve çirkin sözler) kelimeler kullanmak” ilkesi başkalarının ifadelerini sansürlemeden vermek, manipülasyona uğrattık, okuyucuya ilk bakışta kendi sözleri gibi bir algı oluşturmak basın etik ilkelerine aykırı bir davranış olarak karşımıza çıkmaktadır. 12 Numaralı haber başlığında “red cephesi” ifadesi de ötekileştiren bir ifade olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatürdeki nefret söylemi tanımlarında ötekileştiren yaklaşımında nefret söylemi olarak sayılmaktadır. 22 numaralı haberde “Millet bahçesini ‘illet’ bahçesi yaptı, hapsi isteniyor” başlığındaki “illet bahçesi” ifadesi ise içeriğinden çok farklı bir başlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Siyasi bir tavır olarak atıldığı düşünülen başlığın aslında bir hırsızlık olayını anlattığı görülmektedir. Bu bağlamda başlık manipülasyona uğratılmıştır.

15,28,29 numaralı haberlere bakıldığında haber başlıklarının nefret söylemi taşımadığı, ancak haberlerin manipülasyona uğratılarak verildiği görülmüştür. “Dev zam”, “Büyük zam” gibi ifadeler haberi objektiflikten uzaklaştıran içerikler olarak değerlendirilmektedir. Genel olarak bakıldığında gazetesinin 3 haberin diğer bireylerin nefret söylemleri üzerinden nefreti başlıklarına taşıdığı görülmüştür. Diğer haberlerde nefret söylemine rastlanmamıştır. Gazetesinin sahip olduğu siyasi fikir üzerinden yaptığı eleştiriler ile manipülasyona uğratılan haberler karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 24 numaralı haberde “Suriyelileri unutmadı öğretmenleri unuttu” başlığını atmış spotta ise; “Suriyelilere 8 bin adet hediye için 3 milyon liralık ihaleye çıkan MEB, Suriyelilerin eğitimi için 8 yıl önce kamplarda göreve başlatıp, kadroya geçirmediği 3 bin 500 öğretmenin tepkisini çekti.” diyerek haberi atanamayan öğretmenler vurgusu yapılmış böylece haber manipülasyona uğratılmıştır. 30 numaralı haber başlığında “14 Nisan’dan beri hata varmış! Bakan Koca’dan vakalarla ilgili açıklama” açıklaması ilk bakışta hayati bir konu olan Covid – 19 ile ilgili merak uyandıran bir gelişme yaşandığı algısı verilmektedir. Ancak içerikte, sadece teknik bir arıza yaşandığından bahsedilmektedir. Bu durumda Basın Konseyinin almış

olduğu basın ilkeleri kararlarından “*Kamusal bir görev olan gazetecilik ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez. Gazeteci halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme hakkını gözetir*” uymamaktadır.

## SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Günümüzde, demokrasinin dördüncü kuvveti olarak kabul edilen medyanın ifade özgürlüğüne sahip olması beklenmekte ve dolayısıyla basın özgürlüğünün de demokrasinin bir gerekliliği olduğu düşünülmektedir. Ancak son yıllarda artan tekelleşme olgusu ile birlikte, sermaye, güç odakları ve medya arasında bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla ideolojilerin etki alanına giren medyada etik dışı durumlara rastlanmaktadır.

İfade özgürlüğü olarak görülen söylemler aslında bir grubu hedef haline getiren içeriklere dönüşebilmektedir. Manipülasyon kullanılarak üretilen yayınlar meslek etiği açısından olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Bu çalışmada da nefret söylemi bağlamında haberlerin manipülasyona uğratıldığı varsayımı ile haber içerikleri değerlendirilmiştir. 1961 yılında kurulan Basın İlan Kurumunun yayınladığı “Basın Ahlak Esasları” kapsamına göre basın mensubunun yapmaması gereken davranışlar ve “Basın Konseyi” tarafından kabul edilen “Basın Meslek İlkeleri” bağlamında mesleki etiğin haber içerikleri incelenmiştir. Çalışmada nefret söylemi de literatürde karşımıza çıkan, Avrupa İş Birliği ve Güvenliği Teşkilatı’nın (AGİT) “*Mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek veya hisseden ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellikler taşıyan bir grupla gerçek ya da öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği, kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suçtur*” yapmış olduğu tanımdan da yola çıkarak değerlendirilmiştir.

Karşılaşılan sonuçlardan Yeni Akit gazetesi, Sözcü gazetesi, Sabah gazetesi ve Cumhuriyet gazetesinin de nefret içeren haber manipülasyonları ile karşılaşılmıştır. Bazı içerikler gazetelerin geliştirdiği söylemler üzerinden değil, diğer bireylerin söylemleri haber başlığına taşınarak verildiği görülmüştür. Örneğin; 02.04.2022 tarihli Cumhuriyet gazetesi haberinde “*Ekonomiyi kim düzeltir?* sorusuna verdiği yanıt gündem oldu: ‘Elhamdülillah hepsi hırsız...’ atılan başlık ilk bakış da gazetenin kendisinin fikriymiş gibi algılanmaktadır. Ancak içerikten anlıyoruz ki vatandaşa sorulan “*Ekonomi nasıl düzelir?*” sorusuna bir vatandaşın verdiği tepki başlığa taşınmıştır. Bu bağlamda haber manipülasyona uğratılmıştır. Gazeteler ilk etapta nefret söylemi geliştirmiş gibi görünmese de başkaları üzerinden geliştirilen söylemlerin başlığa manipülasyona uğratarak taşıyan yaklaşımı ile gazetenin kendi fikri bu yöndedir gibi bir algı oluşturmaktadır. Bu durum gazeteciliğin tarafsızlık ilkesinin de ihlal edildiğini göstermektedir. Nefret aynı zamanda ayrıştıran ötekileştiren yaklaşımları da karşımıza çıkartmaktadır. Gazetelerdeki bazı ifadeler bu ötekileştirmeyi yansıtmaktadır. Örneğin Sözcü gazetesindeki “*Ret cephesi yine aşılamadı*” başlığındaki “red cephesi” ile Sabah gazetesindeki “*MHP’li Öztürk: Zilletin ortakları hadlerini iyice aştı*” başlığındaki “zillet” kelimesi ötekileştiren bir yaklaşımı karşımıza çıkartmaktadır. Çalışmada çıkan sonuçlardan biri de haberlerin gazetelerin ideolojilerine göre siyasi bir değer taşımasıdır. Yine bazı söylemlerin manipülasyona uğratılması ile okuyucuların algıları yönetilmek istenmektedir. “*Dev zam*” “*Büyük zam*” gibi manipülasyona uğratılmış haber başlıklarının verilmesi etik dışı bir yaklaşımı göstermektedir. Haber başlıkları Basın Konseyinin almış olduğu “*Kamusal bir görev olan gazetecilik ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez. Gazeteci halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme hakkını gözetir*” ilkesine uymamaktadır.

Sonuç olarak incelenen gazetelerin gündem ve siyaset haberlerinin içeriğinde nefret söylemi ile karşılaşıldığı ve bu bağlamda da manipülasyona uğratıldığı görülmüştür. Çalışmada en fazla ihlal edilen 2 basın ilkesi karşımıza çıkmaktadır. İlki “Basın Konseyi” tarafından kabul edilen “Basın Meslek İlkelerinden “*Kamusal bir görev olan gazetecilik ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez. Gazeteci halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme hakkını gözetir*” diğeri de “Basın Ahlak Esasları” kapsamına göre basın mensubunun yapmaması gereken davranışlardan biri olan “*Kişisel kanaat ve görüşlere haberlerin metninde yer vermek*” olmuştur. Hem özel hem de kamu kurumlarının belirlemiş olduğu yasalar ve ilkeler olmasına rağmen nefret söylemi ve dolayısıyla ihlal edilen etik kurallar medyanın önünde geçmişten günümüze bir engel oluşturmaktadır. Ayrıştıran ve ötekileştiren yaklaşımlar toplumun huzurunu bozan eylemlere de zemin hazırlayabilmektedir. Dolayısıyla, demokrasinin dördüncü kuvveti olan ve kitlelere hitap eden medyanın oto kontrolünü yaparak okuyucunun daha doğru haber almasına yardımcı olması gerekmektedir.

## KAYNAKÇA

Akdal. T., Haberciliğin Etik Kodları Bağlamında Gazetecilerin Polis Adliye Haberlerine ve Haber Öznelerine Bakışıyla İlgili Bir Derinlemesine Mülakat Çalışması, Ulakbilge, 2017, Cilt 5, 18 (5),

- Atan, A., Uçan, B., Renkçi, T., (2017). Çağdaş Sanat ve Tasarımda Manipülasyon Etkileri, *Sanat Tasarım ve Manipülasyon Sempozyumu*, ss.65-70.
- Avcıoğlu, N., (2010). Ulusal Basında Nefret Suçları:10 Yıl, 10 Örnek. Sosyal Değişim Derneği
- Çınar, M. F. (2019). Kuvvetler Ayrılığı İlkesi ve Anayasa Mahkemesinin Yorumu (Karşılaştırmalı Anayasa İncelemesi) . *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi* , (5) , 89-100 .
- Demir, V . (2006). Medya Etiği ve Özdenetim Bağlamında Yerel Medyayla İlgili Basın Konseyi Kararlarının Değerlendirilmesi. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi* , (7) , 64-81
- Demir, G. Y. (2011). “Medya,” “Ve” Etik”: Bir Oksimoron Analizi, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (21) , 243-253.
- Dondurucu, Z. B. & Uluçay, A. P. (2015). The hate speech in new media environments: The analysis of videos which include hate speech for gay people. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3) , 875-902 .
- Erdoğan, İ., (2006). Medya ve Etik: Eleştirel Bir Giriş, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 0(23), 1 – 26
- Gezgin, S., (2001). Medya ve Demokrasi, *İstanbul Üniversitesi Dergisi*, ss.1-52.
- Güler, M., (2018) Bir manipülasyon aracı olarak rızanın imalatı. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5): 75-101.
- Güngör, N., (2011). İletişimde Kuram ve Yaklaşımlar, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Heywood, A., (2021). Siyaset, Çev: Doç Dr. Fahri Bakırcı, TED Matbaacılık, Ankara.
- İğdelipınar, N., (2013). Çalışanların İş Tatmin Düzeylerine Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının Etkisi, Yüksek Lisan Tezi.
- Kahraman, L., /Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 38-61
- Kellner, D., (2011). Murdoch Medya İmparatorluğu, Etik ve Demokrasi: Bazı Eleştirel Düşünceler, *İş Ahlakı Dergisi*, 4(8), s. 75-89.
- Korkmaz, A. (2014). Etik Bağlamda Haber Fotoğrafçılığının Manipülasyon Ve Propaganda Aracı Olarak Kullanılmasının Değerlendirilmesi . *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2 (4).
- Küçüközyiğit, U., Teknolojiyle hızlanan haber akışı ve bir haber değeri unsuru olarak güncelliğin dönüşümü *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, 2016 Kabul tarihi: 06.04.2016 Cilt 1, Sayı 1, 86-95.
- Olçay, A., Özkan, B., Güçebeler, M., (2018). Konaklama ve Seyahat İşletmelerinde Yaşanan Etik Sorunlar Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(0), 1 – 11.
- Ozulu, S. (2014). Nefret Söyleminin Engellenmesinde Siyaset Kurumu . *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (7) , 15-29 .
- Sakin, S. (2016). SERMAYE PİYASASINDA MANİPÜLASYON SUÇU . *International Journal of Legal Progress* , 2 (1) , 31-77 .
- Şimşek, M. (2001). Medya etiği. *Marmara İletişim Dergisi*, 11(11), 291-310.
- Taş, E. (2017). YENİ MEDYADA NEFRET SÖYLEMİ . *Yeni Medya Elektronik Dergisi* , 1 (1) , 60-71 .
- Tekke, A., , Lale, A., ( 2021) . "Sosyal Medyada Etik, Bilgi Manipülasyonu ve Siber Güvenlik". *Akademik İncelemeler Dergisi* 16 / 2 44-62 .
- Tokgöz, O., (1981), *Temel Gazetecilik*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Vardal, Z. B. (2016). Nefret Söylemi ve Yeni Medya . *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* , 2 (1) , 132-156
- Yapar Gönenç, A. (2012). MEDYA VE HABER . *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi | Istanbul University Faculty of Communication Journal* , 0 (14) ,
- Yılmaz, H. (2018). İnsan İlişkilerinde Manipülasyon Ölçeği . *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* , 7 (4) , 0-0 .
- Yurdagül, Y. & Yüksel, H. (2012). Gazeteciliğin Dönüşümü: Yeni Medyaya Entegrasyon Sürecinde Değişen Habercilik Pratikleri . *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* , (18) , 140-161 .
- Weber, A., (2009). *Nefret Söylemi El Kitabı*, Avrupa Konseyi Yayınları
- Wikipedia(a), (2022), [https://tr.wikipedia.org/wiki/Yeni\\_Akit](https://tr.wikipedia.org/wiki/Yeni_Akit) Erişim Tarihi 24.04.2022.
- Wikipedia(b), (2022), [https://tr.wikipedia.org/wiki/Cumhuriyet\\_\(gazete\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Cumhuriyet_(gazete)) Erişim Tarihi 24.04.2022.
- Wikipedia(c), (2022), [https://tr.wikipedia.org/wiki/Sabah\\_\(gazete\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Sabah_(gazete)) “Erişim Tarihi 24.04.2022.



Wikipedia(d), (2022), [https://tr.wikipedia.org/wiki/S%C3%B6zc%C3%BC\\_\(gazete\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/S%C3%B6zc%C3%BC_(gazete)) Erişim Tarihi: 24.04.2021.

<https://bik.gov.tr/kurumsal/basin-ahlak-esaslari/>

<https://www.basinkonseyi.org.tr/basin-meslek-ilkeleleri/>

<https://europeanjournalists.org/about-efj/rules/>

(a) 5187 Sayılı Basın Kanunu.